GYERMEKNAP
A GYAKORLÓ OVIBAN

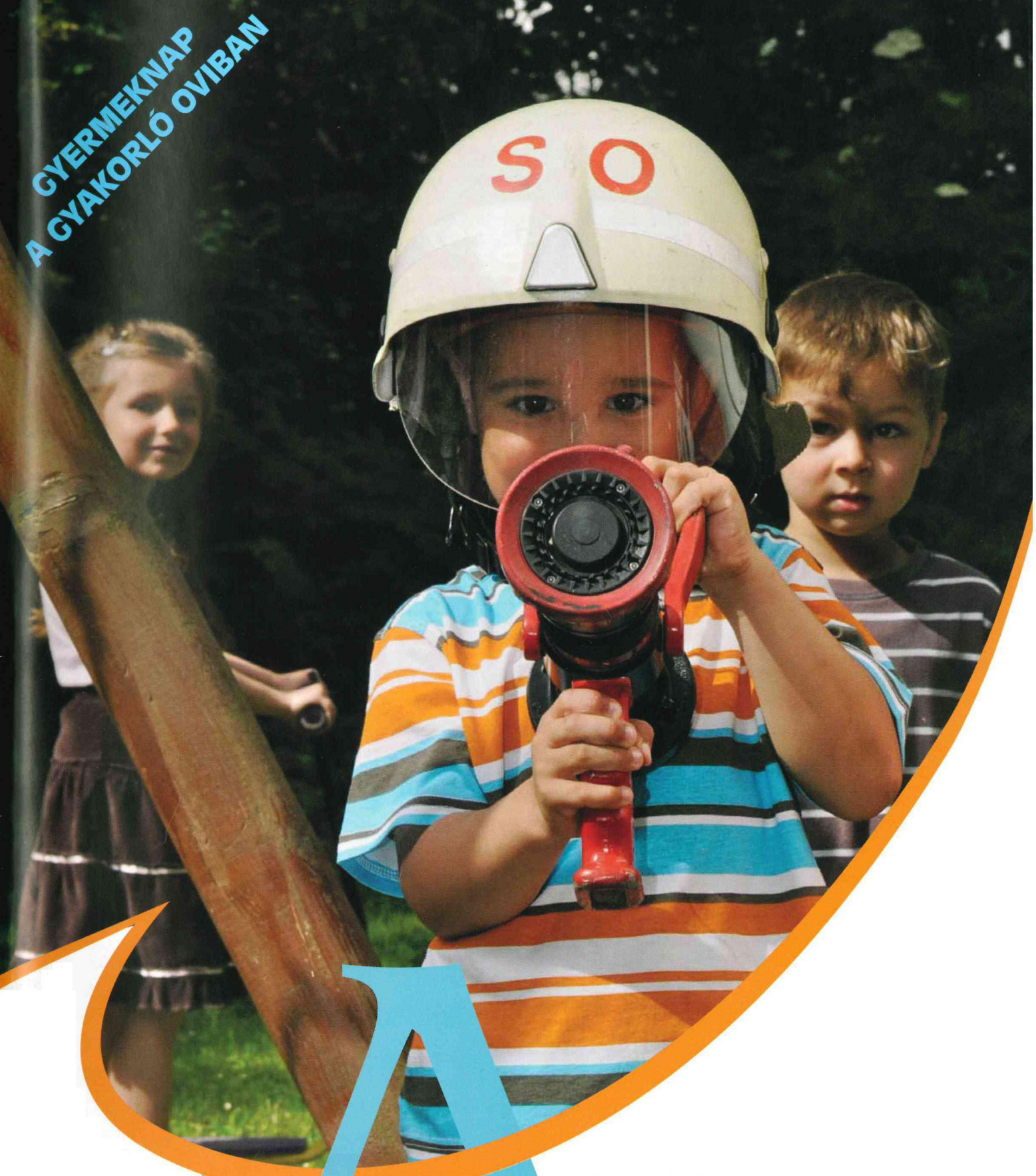

VIVAT ACADEMIA

A Nyugat-magyarországi Egyetem lapja

2008 : 3 : május - június

MINDENTANULÁS

Sorozatunkban az egész életen át tartó tanulás jelentőségéről és lehetőségeiről hallhatnak előadásokat.

www.mindentanulas.hu

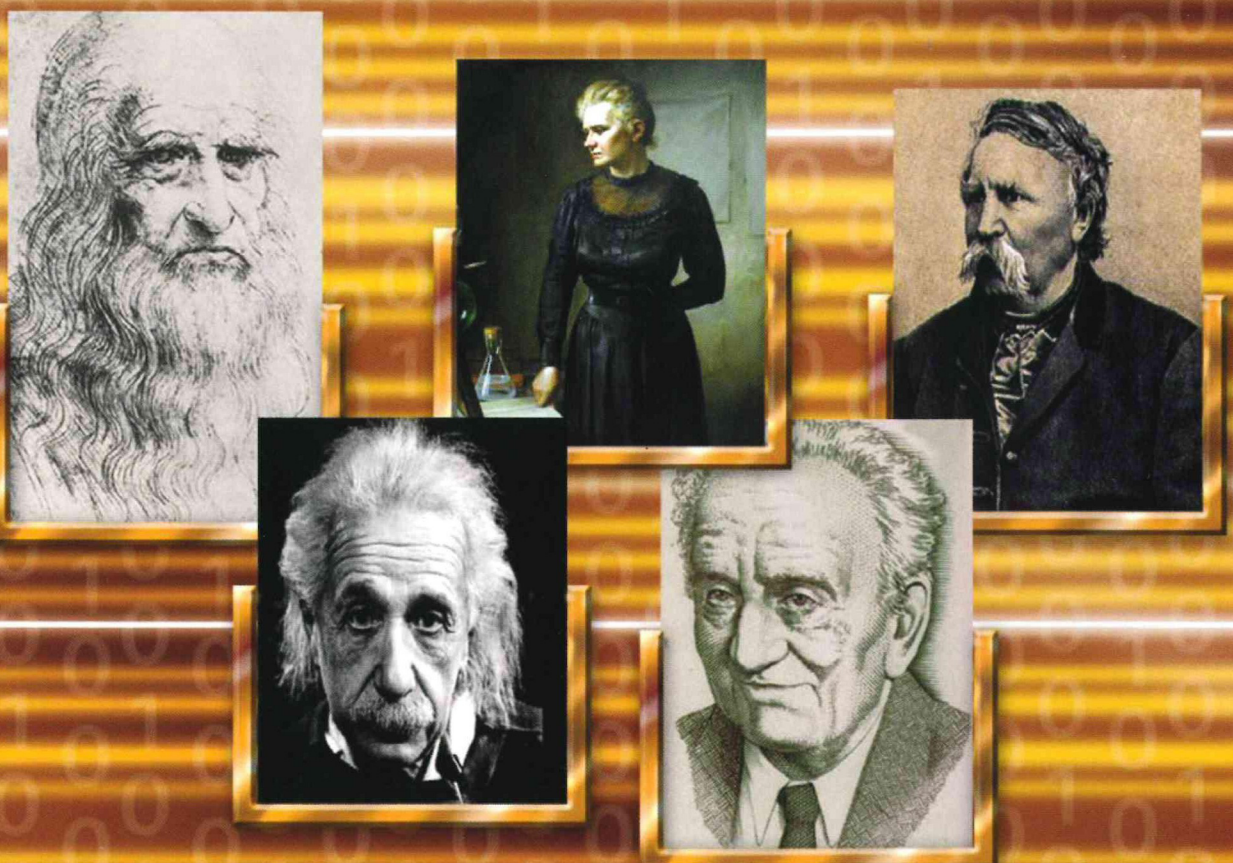

A MindenTanulás műsorsorozat adásai megtekinthetők a www.mindentanulas.hu oldalon.

Értékünk az ember
Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program

NSZFI
NEMZETI SZAKKÉPZÉSI ÉS FELNŐTTKÉPZÉSI INTÉZET

Nemzeti Fejlesztési Terv

TARTALOM

Oláh György: „A lehetőségeket nagyrészt magunk teremtjük" 2
Díszdoktori avatás 4
Mindentanulás - egy életen át 4
Az I. Balfi Nemzetközi Tudományos Konferencia 5
Porpáczy Aladár professzor 70 éves 6
SEK: egységben a tanárképzés elmélete és gyakorlata- interjú dr. Manherz Károllyal 9
....Megállunk, visszatekintünk elbúcsúztak a BPK végzős hallgatói Soprontól és a kartól 10
Átadták a BPK új, multifunkcionális tetőterét 11
Híd, mely összeköt - nemzetközi kapcsolatok az Apáczai Karon 12
Játékos tudáspróba a magyar szakesten 12
Tíz éves a Fiatal Írók Szövetsége 13
„Nemzeti Identitás - Pályaidentitás. Tudós Mesterek." 14
Szent Kinga Szabadegyetem - 7. előadás 15
A Soproni Tudós Társaság pályázata 15
Sikeres társadalomtudományi konferencia a BPK-n 16
Az „Én és a Biblia" beszélgetéssorozat első vendége: Péter testvér 16
Szerencse fel! Szakmai kirándulás a Bátaapáti lejtősaknáknál 17
Biodízel, bioetanol 18
Fair play az utakon 18
„Mások vagyunk, mégis azonosak" 19
Kilencven éves lenne "a sébori iskola" méltó követője,Bezzegh László professzor 20
Ha diákhiteled van, 21
Csacsikiállítás hallgatói munkákból a BPK-n 21
A bor az ókori Keleten 22
A nulla a legnagyobb szám? 23
In Memoriam Bacsó András 24
In Memoriam Dr. Nagy György 24

GYERMEKNAP, MINDEN GYERMEK ÁLMA MÓDRA

A Lewinszky Anna Gyakorló Óvodában megrendezett gyermeknap minden gyerek álmát felülmúlhatta.

Ritkán látni egyszerre ennyi boldog, izgatott kis arcot. Lejegyeztük a receptet: vegyél egy gyönyörű, jól felszerelt tűzoltóautót, adj hozzá egy mentőt, egy rendőrautót, fűszerezd 2 motorral, háziasan elkészített, saját csiszolású, gyerekek kedvence kis Fiattal! Az élmény így is teljes, de kis kötényt kötve, desszertnek kínálhatsz hozzá fagylaltot is.

9 órakor a gyerekek felavatták azt a kutat, amelyet az óvoda sikeres pályázat útján nyert. A felkoszorúzott kutat dalokkal köszöntötték a gyerekek. Mire a kígyózó sor végén állók is megkóstolták hűs vizét, bekanyarodtak az udvarra az első gyereknapi meglepetésnek szánt járművek, amelyek lázas izgalommal töltötték el a csöppségeket.

Kozák Tamásné, az óvoda vezetője elmondta, a szülők sokat segítettek a szervezésben. Az óvoda minden évben más meglepetéssel készül a gyermeknapra.

A főfogást desszert koronázta meg, az óvó nénik köténytkötöttek, hogy fagylaltot adjanak az apró kezekbe. A gyerekek boldogsága minket is örömmel töltött el.

Csiha Tünde Noémi

Vivat Academia
A Nyugat-magyarországi Egyetem lapja

Apáczai Csere János Kar - Győr,
Benedek Elek Pedagógiai Kar - Sopron,
Erdőmérnöki Kar - Sopron,
Faipari Mérnöki Kar - Sopron,
Geoinformatikai Kar - Székesfehérvár,
Közgazdaságtudományi Kar - Sopron,
Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Kar - Mosonmagyaróvár
Savaria Egyetemi Központ - Szombathely

VI. évfolyam, 3. szám
2008 május - június

Főszerkesztő: Hargitai Gábor, hargitaig@nyme.hu
Olvasószerkesztő: Tóth András, tothandras@nyme.hu
A szerkesztőbizottság:
Dr. Albert Levente, lalbert@emk.nyme.hu (EMK)
Balázsik Valéria, bv@geo.info.hu (GEO)
Dr. Bácsatyai László, bacsaty@emk.nyme.hu (EMK)
Dr. Borbély József, jborbely@ktk.nyme.hu (KTK)
Csiha Tünde Noémi (kommunikációs iroda)
Sütő Csaba András, scsa@atif.hu (AK)
Kleinhappel Miklós (SEK)
Nagy Mónika nagymonika@atif.hu (AK)
Dr. Lükő István iluko@fmk.nyme.hu (FMK)
Mészáros Ágnes (KTK)
Takács Judit takacs.judit@bepf.hu (BPFK)
Dr.Tenk Antal tenka@mtk.nyme.hu (MÉK)
Tóth Mariann mtoth@nyme.hu
Dr. Vincze Judit vinczej@mtk.nyme.hu (MÉK)
fotók: Petyus András

A címlap: Petyus András
A szerkesztőség címe: 9400, Sopron, Bajcsy-Zsilinszky út 4.
Tel.:99/518-683; 518-365
e-mail: vivatacademia@nyme.hu

Kiadja: Nyugat-Magyarországi Egyetem
9400, Sopron, Bajcsy-Zsilinszky út 4.
Felelős kiadó: Prof. Dr. Faragó Sándor rektor

Design: Szarka Judit Gabriella és Szarka Zsófia Adrienn
A tördelés a NyME Kommunikációs Irodájában történik
Levilágítás: PrePress Grafikai Stúdió, Sopron
Felelős vezető: Sziklai Zsolt ügyvezető
Nyomás: Lővér-Print Nyomdaipari Kft., Sopron
Felelős vezető: Priszinger Imre ügyvezető
ISSN 1589-8091
Terjeszti a Nyugat-Magyarországi Egyetem

Az online kiadás internetcíme: http://vaonline.nyme.hu/

OLÁH GYÖRGY: „A LEHETŐSÉGEKET NAGYRÉSZT MAGUNK TEREMTJÜK"

A Nyugat-magyarországi Egyetem díszpolgári címével tüntette ki május 28-án Budapesten Prof. Dr. Faragó Sándor rektor, az 1994-ben kémiai Nobel-díjat kapott Oláh György professzort.

Igazi meglepetésként érte a tudományos élet elitjébe tartozó, 81. évében járó Nobel-díjas kutatót, amikor a Budapesti Műszaki- és Gazdaságtudományi Egyetemen tartott előadása után a NYME rektora átadta számára az egyetem díszpolgári oklevelét.

- „Egyetemünk elődje, a Selmecbányai Bányászati Akadémia a hazai kémiai kutatás bölcsője volt. Ma pedig, mint „zöld egyetem" a környezetvédelmet kiemelten fontos területként kezelő felsőoktatási intézmény működik. Professzor úr pedig kutatásaival jelenleg is keresi az új megoldásokat a Föld csökkenő kőolaj és földgáz készleteinek problémáira, igyekszik felváltani a hagyományos energiaforrásokat. Ezért egyetemünk szenátusa úgy döntött, munkásságának elismeréséül díszpolgári címet adományozunk Önnek" - mondta az oklevél átadásakor Faragó Sándor rektor. Oláh György megköszönte a kitüntető címet, ezt követően pedig üdvözletét küldte a Nyugat-magyarországi Egyetem valamennyi polgárának.

Az oklevél odaítéléséről szóló döntés már tavaly megszületett, ekkor szerették volna átadni a Los Angelesben élő kutatónak Sopronban, a Magyar Kémikusok Egyesülete megalakulásának 100. évfordulója alkalmából rendezett ünnepségen. Ezen a rendezvényen azonban felesége betegsége miatt nem tudott megjelenni a professzor. Most egykori egyetemének, a BME-nek meghívására látogatott haza szülővárosába, Budapestre, hogy tudományos előadásokat tartson, majd kötetlenül beszélgessen a diáksággal.

Oláh György professzor
fotó: Griechisch Tamás

Az első, robbanással végződő kísérlettől a Nobel-díjig

Oláh György a diskurzus folyamán többször utalt a nemzetközi „agyelszívásra", beszélt a tudós tehetségek elvándorlásáról, mely a 20. századtól általános jelenségnek számít. Az okot a munkalehetőségek és az érvényesülés hiányos voltában látja, abban, amiért tulajdonképpen ő is elhagyta Magyarországot 1956-ban. Először Kanadában, majd az Egyesült Államokban telepedett le.

Hosszú utat tett meg a professzor Budapesttől, a Duna mellől, a Csendes-óceán partján lévő Los Angelesig. A gyermekként játék kémiakészlettel végzett kísérletektől a Nobel-díjig.

Ugyanis első találkozása a kémiával, mint tudománnyal, nem volt túl sikeres. Egyik barátja karácsonyra kémiai játékfelszerelést kapott, ezzel kezdett el kísérletezni a két kisdiák, házuk alagsorában. A kézikönyvben leírt rutin kísérletek elvégzése után érdekesebb, egyénibb, kreatívabb kísérletekre vágytak, majd meg is valósították, aminek következménye egy kisebb tűzzel és sűrű füsttel kísért robbanás lett. Érthető módon ezután évekig távol tartotta magát a tudomány e területétől. Érdeklődése sokkal inkább humán irányba fordult. Szenvedélyesen szeretet olvasni különböző klasszikus, irodalmi és történelmi munkákat, filozófiai műveket.

Az Oláh család az Operaházzal szemben lakott, az operaház társulatának több tagjának szomszédságában, így a későbbi Nobel-díjas professzornak egészen kiskorától az is természetes volt, hogy családjával gyakran ellátogattak az opera előadásokra, próbákra. Máig emlékezetes számára az egyik próbáról egy kedves, kistermetű karmester képe, aki abban a pillanatban, ahogy felemelte a pálcáját, megszűnt kedvesnek és humánusnak lenni, és hevesen terrorizálta az énekeseket, a zenekart. Csak később tudta meg, hogy ez a karmester Arturo Toscanini volt. A zene tehát már fiatal korától lenyűgözte Oláh Györgyöt, tehetsége azonban nem volt hozzá. De mindig könnyen tanult, sőt szeretett ismereteket szerezni. Elmondása szerint mindig azok közé a kitűnő tanulók közé tartozott, akiket manapság strébernek titulálnak. A tanulás megszerettetéséért mai napig hálás egykori oktatóinak. „A jó tanár nagy hatást gyakorolhat diákjaira. Én kitűnő képzést kaptam, különösen tisztelettel emlékszem vissza fizikatanáromra, Öveges Józsefre, aki később meghonosította a magyar televízióban a tudományos műsorokat. - emlékezett vissza diákéveire a professzor.

Megtört lélekkel távozott az újvilágba

A humán érdeklődésű fiatalember azonban a gimnázium elvégzése után úgy vélte, a humán tárgyak megélhetési szempontból nem sok jót ígérnek, tehát jobb lenne jövedelmezőbb pálya után nézni. A vegyészmérnöki kar mellett azért döntött,

mert a kémia tudománya széles területet fed le, ezáltal sokféle lehetőséget rejt magában. Döntése beigazolódott.

Azóta számtalanszor tette fel a kérdést: „Hány ember mondhatja el magáról, hogy egész életében azt csinálta, amit szeretett és még meg is élt belőle?" Még ha az érvényesülésért el is kellett hagynia hazáját. Nem volt más választása, az 1950-es években elszigeteltség uralkodott hazánkban a tudományos munka szempontjából. A professzort ifjú kutatóként felháborította és lehangolta a tény, hogy a kommunista rendszer alatt, 1955-ben hiába nyert ösztöndíjat Hollandiába, nem utazhatott ki. Majd az 1956-os harcok folyamán kutatóintézetük ugyan nem rongálódott, de az ott dolgozók szelleme és hite végleg megtört. 1956 novembere és decembere között közel 200 ezer magyar, elsősorban fiatal menekült el Magyarországról. Köztük Oláh György családjával és kutatótársai nagy részével.

Az új országokba, új munkahelyekre való beilleszkedés azonban nem ment könnyen. Igaz, hogy a kémikus itthon tanult angolul, de rá kellett jönnie, hogy anyanyelvi környezetben nem is olyan egyszerű boldogulni. Első angol nyelvű előadását 1957-ben Cambridge-ben tartotta, mely után az első hozzászóló áhítatosan megjegyezte: „Milyen érdekes, hogy még ebben a furcsa magyar nyelvben is vannak az angolhoz hasonló szavak."

A professzor idővel aztán átküzdötte magát ezeken a „beavatásokon". Elmondása szerint erős, makacs természete segítette, hogy keményen dolgozhasson és sikeres, eredményes életutat járhasson be. Épp ezért sikereinek titkát jó tanárai mellett, kitartásának és szerencséjének köszönheti.

Magyarok is részesültek az egymillió dollárból

„Szerencsés voltam azért is, mert a tudomány egyik legizgalmasabb korszakában, a 20. század második felében dolgozhattam és érhettem el eredményeket. A kémiában pedig mindig azzal foglalkozhattam, ami érdekelt, saját magam választhattam meg a területeket és szabadon léphettem át a konvenciók merev határait." - írja Életem a mágikus kémia című könyvében is.

Oláh György fáradhatatlanul dolgozott és dolgozik azon - ma már Los Angelesben, saját kutatóintézetében - hogy csökkentse a növekvő világnépesség, fokozódó szén-dioxid kibocsátásának következményeit. Mindennek lehetőségét a többlet szén-dioxid kémiai újrahasznosításában, elsősorban metil-alkohollá való átalakításában, és ebből szénhidrogéntermékek előállításában látja.

Amikor többszöri jelölés után, a karbokationok kutatásáért 1994-ben elnyerte a Nobel-díjat, kicsit félt attól, hogy mint oly sok díjazottnál, az ő esetében is ez a jelentős esemény egyben aktív kutatási tevékenységének végét is jelenti, mivel a protokolláris programok és előadások tartása mellett csak kevés ideje marad tudományos munkára. A kémia elismert professzorának azonban nagyon fontos munkájának folytatása, ahogy általános önbecsülésének megőrzése, és jó értelemben vett szerénységének megtartása is. Kínosan ügyelt arra, hogy személyiségén ne változtasson a világhírnév. De azt azért elárulta, szórakoztató dolog volt észrevenni, hogy a díj elnyerése után egyre többen kezdtek figyelni arra, miről, mi a véleménye. A Nobel-díj másik velejárója, hogy meghívások folyamatos áradatának kell azóta is megfelelnie, melyek közül az első Clinton elnöké volt, a Fehér Házban.

A Nobel-díjhoz közel egymillió dollár járt, melyből az adózás után (az USA az egyedüli állam, amely megadóztatja a Nobel-díjjal járó pénzösszeget) a kutató egy amerikai egyetem

„Egyetemünk szenátusa úgy döntött, munkásságának elismeréséül díszpolgári címet adományozunk Önnek" - mondta az oklevél átadásakor Faragó Sándor rektor. fotó: Griechisch Tamás

mellett, egy hazai kémiai alapítványt is segített.

Egy ország ereje fiatalságának tudásában rejlik

Oláh György mind a mai napig nagyon jó kapcsolatot ápol a magyar tudományos élet képviselőivel. Vallja, hogy egy ország erejét nem természeti kincseinek mennyisége, hanem fiatalságának ereje és tudása határozza meg, ezért az oktatásnak kiemelt felelőssége van a jövő alakításában. „Az egyetemeknek az alsó-és középfokú iskolák által lerakott alapokra kell építeniük. De az iskolák nem tudják egyedül végezni a munkájukat, ehhez a család is kell. Az egyik a másik nélkül nem lehet sikeres." - hirdeti a professzor, aki saját maga is megtapasztalta a család segítő, támogató erejét. Feleségét, Lengyel Jucit 1943-ban, tizenhat éves korában, egy nyaraláson ismerte meg, majd hat évvel később elvette feleségül. Erről többször is úgy nyilatkozott, ekkor még nem tudta, hogy ez lesz élete legfontosabb és legboldogabb eseménye. Kapcsolatukat még az sem tudta megingatni, hogy Oláh professzor, felesége előzetes beleegyezése nélkül vetette fel élete párját kémiát tanulni a vegyészmérnöki fakultásra. Úgy gondolta, mivel egy kutató életéből a kutatás nagyon sok időt követel, a közös szakmai érdeklődés, az együtt dolgozás még közelebb hozza majd őket egymáshoz. Felesége minden bizonnyal megbocsátotta ezt a háta mögött született döntést, ugyanis jövőre ünneplik 60. házassági évfordulójukat.

Fiai nem követték a kutatót a kémia világába. Ron belgyógyász, George pedig közgazdász lett. „Ez nem is baj" - véli a világhírű kémikus. „Legalább nem vetül rájuk árnyékként apjuk sikere."

És mi történik, ha a professzor egyszer visszavonul? Bár úgy érzi, még nem jött el az idő, hogy pihenjen a „múlt babérjain", habozás nélkül fel fogja adni hivatását, amint képességei hanyatlása miatt már nem tud érdemben hozzájárulni kutatási területéhez, amikor a kémia már nem fogja ugyanazt az örömet okozni számára, mint ma.

Életét továbbra is próbálja az alábbi idézet szellemében élni: "Az életben két dologra kell törekedni: először megszerezni azt, amire vágyunk, majd pedig élvezni azt. A másodikat csak a legbölcsebbek érik el."

Bölcs, sokat látott kutatóként, egyetemi tanárként a jelen ifjúságának pedig csak annyit üzen:

„A jövő az Önök kezében van. De ne feledjék, a lehetőségeket nagyrészt nem a külvilág, hanem önmagunk teremtjük!"

Takács Judit tanársegéd

PORPÁCZY ALADÁR PROFESSZOR 70 ÉVES

Porpáczy Aladár 1938. január 26-án született Eszterházán (a mai Fertődön). 1992-ben lett a Mosonmagyaróvári Mezőgazdaságtudományi Kar Kertészeti Tanszékének tanszékvezető professzora. 70. születésnapja tiszteletére 2008. április 25-én tudományos ülést rendeztek a Karon, ahol munkatársai, barátai és tisztelői köszönthették, úgy is, mint jövőbeni professor emeritust.

Dr. Porpáczy Aladár professor emeritus

- Mindketten a II. világháború előtti utolsó békeévben születtünk. Neked milyen volt a gyermekkorod?

-Gyermekkorom a háborút megelőző időszakban derűs, vidám volt. Édesapám az Esterházy Hitbizomány kertészetének intézője, anyám kántortanító, a magyar konyha nagymestere volt. Beatrix nővérem négy évvel volt idősebb nálam. Szüleink szabadidejében kijártunk a Fertő tóra horgászni, vitorlázni. A parkerdei sétákon botanikát tanultunk apánktól, mindig az aktuális virágzó fajokat. Lakásunk a kertészet területén a parkerdő szélén helyezkedett el, pár száz méterre a falutól. A telepen belül volt az üvegházi virágkertészet, hajtatott és szabadföldi zöldségtermesztés, gyümölcstermesztés és faiskola. Emellett kovács, géplakatos, bognár, asztalos és üveges műhely is volt a területen. Ugyancsak a közelben volt a hercegi istálló, lószerszám- és fogatgyűjtemény. Majdnem naponta látogattam meg ezeket a helyeket, és sok mindent ellestem a mesterektől. Lakásunkat 1945. április 4-én el kellett hagynunk, a kastélyban székelő szovjet főhadiszállás egyik titkársága lett. A közeli Süttörbe költöztünk egy barátunk nyári konyhájába. Lakásunkba csak november végén költözhettünk vissza. Mindenünk ottveszett. Két-három szűk év után javult a helyzetünk és én éltem a fiatal fiúk életét. Iskolába jártam, fociztam, horgásztam és minden nyári szünetben dolgoztam legalább két hetet, például vízhordóként.

-A soproni Berzsenyi Gimnáziumban szereztél érettségi bizonyítványt. Hogyan emlékezel azokra az évekre?

-A gimnázium nagy változást jelentett az életemben. Először is azért, mert kollégista lettem, így a közösségi, baráti kapcsolatokat ki kellett építeni. 1952-ben elég szegényes volt az elhelyezésünk és az ellátásunk is. Ennek ellenére jól éreztük magunkat. A Berzsenyi Gimnázium patinás intézmény volt, kiváló tanári karral. Tanárainkat példaképnek tekintettük. A tudományon kívül tisztességet, becsületet és hazaszeretetet tanultunk tőlük. Osztályfőnökom „Csipszi" (Tóth Ferenc) tanár úr volt, aki szigorúan fogott minket, mindemellett atyásan igazgatta életpályánkat. A gimnázium nagyon fontos megalapozója az életnek. Most már tudom, hogy érdemes lett volna nagyobb erőfeszítést tennem a tudományok elsajátítása terén.

-A Kertészeti és Szőlészeti Főiskola elvégzése után a Balatonboglári Állami Gazdaságba kerültél. Mit csináltál ott?

-A Balatonboglári Állami Gazdaság olyan kertészeti mintaüzem volt, mint Bábolna a mezőgazdaságban. Igényt tartottak a fiatal mérnökök munkájára, de meg is becsülték azt. Lakatos András volt az akkori főkertész. Nagyon sokat tanultunk tőle. Nagyon komoly, sokszor több milliós feladattal bízta meg a frissen végzett fiatal kollégákat, keményen figyelemmel kísérte, és számon kérte munkájukat. Ha kellett, segítette, s így az alkotás öröme és a megbecsülés lelkesítette őket. Én a két év alatt 420 ha szőlőt és 70 ha diót telepítettem. Előfordult, hogy 400 ember dolgozott az üzemegységemben, munkalapjainkat sokszor éjszakánként töltöttem ki. A fárasztó munka ellenére életem egyik legsikeresebb szakasza volt ez a két év.

-Az életrajzodban azt olvastam, hogy 1964-65-ben Svédországban bogyósgyümölcsűek nemesítésével foglalkoztál. Miért pont Svédországban?

-1964 előtt még csak a KGST államokba lehetett gyakornoknak menni. Aki kijutott az NDK-ba, az már „puncsos" embernek számított. A NSZK, Anglia, Franciaország és főleg az USA elérhetetlen volt a magyarok számára. Még Balatonbogláron kaptunk egy ösztöndíj pályázati kiírást nyugati államokba, ebben szerepelt Svédország is. A felesleges munka tudatában legalább tízen pályáztunk különböző országokba. Megtudtam, hogy legnagyobb esélye a svéd pályázatnak van. 1964 januárjában behivattak a BM-be és közölték, hogy két évre elnyertem a Svéd Királyi Biológiai Társaság ösztöndíját az Alnarpi Egyetem Gyümölcsnemesítési Kutató Intézetébe, bogyósgyümölcs nemesítés és termékenyülésbiológia tárgykörben. Így kezdődött a karrierem. Mellesleg a BM-ben jól kikérdeztek mindenről és olyan tanácsokat is kaptam, hogy ha bemegy az elvtárs valamilyen hivatali helyiségbe, feltétlen köszönjön. Én ezt anélkül nem is tudtam volna...

-1966-1992 között (26 éven át) dolgoztál a Gyümölcs- és Dísznövénytermesztési Kutató Intézetben, amiknek 7 évig igazgatója, majd főigazgatója voltál. Mely kutatási (nemesítési) eredményeidre vagy a legbüszkébb?

-A fás növények nemesítése időigényes feladat. Sokszor öthat egymást követő nemzedékben jelenik meg a kívánt gazdasági előny. A ribiszke az ötödik évben teljesen termőkorú, így is egy emberöltő mehet rá egy sikeres fajta előállítására. A nagy termelési értéket adó bogyósgyümölcsűek jó exportermékek voltak a kilencvenes évek elejéig. A feketeribiszke volt az egyik legkeresettebb ezek közül. Fertődön megteremtettük a hazai környezeti igényeink között gazdaságosan termeszthető fajtákat. Egész Európában egyik vezetőfajta lett a „Fertődi 1" fajta. A jelenlegi helyzetnek leginkább megfelelnek a „Dorottya", „Dyana" és „Donáta" fajták, melyeket a nagyobb unokáimról neveztem el. Különlegesség a „Rikő" fajta, amely a ribiszke és köszméte termékeny fajhibridje.

Főigazgatói tevékenységem kapcsán arra vagyok a legbüszkébb, hogy megakadályoztam, hogy a Gyümölcs- és Dísznövénytermesztési Kutató-Fejlesztő Intézet a privatizáció áldozata legyen.

-Mi motivált abban, hogy 1992-ben megpályáztad a Mosonmagyaróvári Mezőgazdaságtudományi Kar Kertészeti Tanszékén megüresedett tanszékvezetői állást?

-Az oktatás közel állt hozzám, számomra mindig is vonzó volt. 1989-ben a Kertészeti Egyetem címzetes egyetemi tanára lettem. Folyamatosan részt vettem államvizsga, illetve doktori bizottságokban, alkalmanként előadásokat is tartottam. Időközben a Kutató Intézetet vállalattá szervezték át. Állami támogatását negyedére csökkentették. Ez az ellátmány az érdembeli munka folytatását nem biztosította. Ekkor keresett meg Dr. Kuroli Géza professzor, dékán és felkért arra, hogy vállaljam el a kar Kertészeti Tanszékén megüresedett tanszékvezetői állást. A Kutató Intézet ellátmányának újabb csökkentését jelentette be a FM, így könnyebb döntési helyzetben voltam, és Fertődhöz is közelebb kerültem.

- Ugye emlékszel arra, hogy 1992-ben a Parlamentben - Varga-Haszonits Zolival - mi hárman vehettük át a karról az egyetemi tanári kinevezésünket Göncz Árpádtól? Milyen volt az a 16 éved, ami azóta eltelt?

-Az óvári Mezőgazdaságtudományi Karon eltöltött 16 évem folyamatos és úgy vélem eredményes munkával telt el. Az első „tanuló" és beilleszkedő év után aránylag gördülékenyen mentek a dolgaim. Rövid időn belül sikerült az óvári oktatókkal és alkalmazottakkal jó kapcsolatot teremteni és kiváló barátokra szert tenni. Ennek köszönhetően helyet kaptam a Kari Tanácsban és két ciklusban a kar tudományos dékánhelyettesi tisztét is betöltöttem. Ez a PhD-oktatás megindítása idejére esett. Két évig szenior professzorként a professzori testület elnöke is voltam. A „Kertészeti termelés" alaptárgy oktatását kiegészítettük a legújabb kutatási eredmények ismertetésével, audiovizuális demonstrálásával. Folyamatosan részt vettem diplomadolgozatok, TDK-dolgozatok, PhD-disszertációk konzulensi feladatainak ellátásában, doktorandusz irányításban. Az MTA Agrártudományok Osztálya doktor képviselője voltam egy ciklusban, két ciklusban pedig a Növénynemesítési Bizottság alelnöke. Visszaszereztem és kertészeti bemutató kertté alakítottam a világháború előtt is a tanszékhez tartozó Komlósi Alapítvány kertet.

- Úgy tudom, hogy öt unokád van, akikkel sokat vagy együtt, nagyon szeretnek Téged. Mi a legkedvesebb közös időtöltésetek?

-Öt nagyon kedves és szép lány unokánk van. Ebből a Budapesten élő Sarolta lányomnak három: Dorottya 15 éves, az angol és a német nyelvet kedveli. Felsőfokú angol nyelvvizsgája van. Diana 13 éves, a ritmikus torna utánpótlás csapatának oszlopos tagja, sok külföldi versenyen szerepel. Donata 11 éves és lovagol. Mindhárman beszélnek angolul és kiválóan tanulnak. Tatán élő Csaba fiamnak csodálatos iker kislányai vannak, kettő és fél évesek. Maia göndörhajú, valamivel alacsonyabb, mint húga, mozgékony, öntevékeny. Nina szögegyenes, szőke hajú, kékszemű, nyulánk, sokat beszél, de egyfajta tevékenység csak rövid ideig köti le. Évközben nálunk Fertődön, Budapesten vagy Tatán szoktunk találkozni. A nyarakon a Balatonalmádi nyaralónk a központ. Mindannyian szívesen jönnek „Fertődkémre". Itt lehet a kertben szalonnát sütni - amit imádnak -, de itt van a nagy park és kastély, ahol sétálhatnak, kerékpározhatnak, a hegykői termálfürdő, a fertői hajózás, mely már osztrák területre is átmegy. Tata is kiváló találkozóhely a szubmediterrán klímájával, sok látnivalójával. A budapesti lehetőségek közismertek. Tímea lányom 32 éves, a RYANAIR vezető stewardese, Londonban és Valenciában van szolgálatban, még nem ment férjhez, de pozitív reményeim lehetnek még egy fiú unokára is, akit a nagymamával együtt nagyon várnánk.

- A kar Tanácsa, majd az egyetem Szenátusa is megszavazta számodra a Professor Emeritus megtisztelő címet. Milyen terveid vannak a jövőre?

-Megtisztelő számomra, hogy az egyetem Szenátusa megszavazta számomra a Professor Emeritus címet. A jövőben szeretném folytatni munkámat az oktatásban, a nappali képzésben diplomadolgozatok konzultálásában, az esti képzésben teljes évfolyamok vitelében, Környezetbiológia szakirányban és a PhD oktatásban tantárgyfelelősként, esetleg PhD-hallgató vezetőjeként. A kutatás terén pályázatokban közreműködőként kívánok részt venni.

Kedves Professzor Úr! A Vivat Academia szerkesztő bizottsága és a magam nevében gratulálok 70. születésnapod alkalmából és szívből kívánom, hogy professor emeritusként még nagyon sokáig szolgálhasd közös ügyünket, Alma Materünket.

Tenk Antal

Mészáros Ágnes: Meggyes-mákos

Rétessé tekeredik az egyszervolt idő Veled,
Meggyéből csókod cseppen számba.
Mákja álommal ólmozza szemem,
És suttogva pereg ruhámra.

Arannyal futtatott tésztába burkolt
Hűvös pirkadat,
Szívünkre szalmaszállal hurkolt
Örök pillanat
tányéromon.

Álmélkodom,
Mennyi ízbe
Mártogatott hangulat!

Jeges vízbe
Virágot hullató mandula-
Fa hajol fölém:
Ága karod,
Bástyát von körém.

Tátsd ki szád!
Egy falat nekem,
kettő Neked.
Irigy nem vagyok.
Sütök diósat is, ha akarod.

2008-05-28 Szigetvár 23:29

DÍSZDOKTORI AVATÁS

Dr. Szepes András, a Geoinformatikai Kar általános dékánhelyettesét díszdoktorrá avatták a Gyulafehérvári Egyetemen

A Gyulafehérvári Egyetem Honoris Causa Doctor címet adományozott Szepes Andrásnak

Székesfehérvár és Gyulafehérvár /Alba Regia és Alba Julia/ testvérvárosok már régóta. A két város felsőoktatási együttműködése viszont fiatal. Egy 2003-as erdélyi konferencián született a gondolat, és a kapcsolat mára rendszeressé vált. A Nyugat-magyarországi Egyetem Geoinformatikai Kara és a Gyulafehérvári Egyetem Természettudományi Kar Topográfiai és Kataszteri Tanszéke meghatározó résztvevői ennek a kapcsolatnak. Az első megbeszélések után rövid időn belül aláírták az együttműködési megállapodást az intézmények.

Az, hogy ez a kapcsolat nem csak formális, azt a kölcsönös látogatások, a konferenciákon való rendszeres megjelenések és előadások is bizonyítják. Mindkét fél évente tart széles szakmai kört felölelő rendezvényeket. A GEO tavasszal rendezi a GISopen Konferenciát, melyen az utóbbi években 8 előadás foglalkozott a romániai földügy kérdéseivel, míg magyar részről közel hasonló számú előadás hangzott el a Gyulafehérváron megtartott GeoCAD Konferencián, melyeken a GEO aktuális kutatási eredményei kerültek bemutatásra. Magyar részről szoros az együttműködés a kinti szervezőbizottsággal is.

A kapcsolatépítés és a szakmai segítség bizonyítékát jelentette az az elismerés, melyben Dr. Szepes András, a GEO általános dékánhelyettese részesült idén májusban. A Topográfiai és Kataszteri Tanszék előterjesztésére, majd a Természettudományi Kar Tanácsának teljes támogatásával a Gyulafehérvári Egyetem szenátusa Honoris Causa Doctor címet adományozott Szepes Andrásnak. Az ünnepségen Sorin Briciu dékán a laudáció keretében ismertette a kitüntetett életútját, kiemelte azt a szerepet, melyet a Gyulafehérvári Egyetem nemzetközi hírének és szakmai kapcsolatainak szélesítése érdekében fejtett ki. Ezt követően Moise Ioan Achim rektor felolvasta a Szenátus határozatát, majd levezette az avatási procedúrát. A frissen felavatott díszdoktor válaszbeszédében szólt a két intézmény fejlődő kapcsolatáról, megköszönte azt az elismerést, mely a kitüntetett személye mellett részben a székesfehérvári karnak is szólt.

Az esemény zárásaként Szepes András tartotta meg székfoglaló előadását „Quality Management in continuing professional education" címmel. Az ünnepség után előbb a Rektor adott díszebédet a kitüntetett tiszteletére, majd este Szepes András rendezett szűkebb körben fogadást támogatói részére.

Balázsik Valéria
Fotó: Nagy Gábor

MINDENTANULÁS – EGY ÉLETEN ÁT

Mindentudás Egyeteme után Mindentanulás. A nagy sikereket elért, új ismeretátadási műfajt meghonosító program alapján most az életen át tartó tanulást bemutató és népszerűsítő előadások és tévéműsorok indultak .

Ismert és elismert professzorok tolmácsolásában hallgathatjuk az élethosszig tartó tanulással, felnőttképzéssel, szakképzéssel kapcsolatos területek érdekességeit minden kedden és csütörtökön a Duna Televízió I-es és II-es csatornáin. A neves szakemberek a legkülönbözőbb témákban tartanak előadásokat, így olvasási szokásainkról megtudhatjuk, hogy bár a digitális világban az internet penetráció növekszik, az emberek mégis többet olvasnak, mint 30 évvel ezelőtt. Szembesülhetünk a régiók közti különbségeket a tudástőke, egyéni érvényesülés, életesélyek tekintetében. Bemutatkoznak a regionális képzőközpontok, a legsikeresebb felnőttképzési vállalkozások. Rácsodálkozhatunk, hogy Magyarországon 2007 végére 11 millió fölé emelkedett a mobiltelefon-előfizetések száma, vagyis 100 lakosra 109,7 előfizetés jutott. Láthatjuk, miért nem sikerült virtuális egyetemi világot létrehozni. Hallhatunk az M-learningről, mely a tanulás egy másfajta értelmezését előfeltételezi, mobiltelefonnal. Az egyes előadásokat követően mindezekről tudományosan is értekeznek a mindennapi témák szakértői egy-egy kerekasztal-beszélgetésen, ahol válaszokat kaphatunk a gyakorlati problémákra, kérdésekre. Szó esik a szakképzésről, amely megalapozza munkalehetőségeinket és boldogulásunkat, a karriertervezésről, a megváltozott munkaképességű, az alacsony végzettségű, vagy más okból képzést igénylő emberek képzéséről, valamint az európai és hazai pályázati lehetőségekről. Aki lemaradt az előadásról, interneten újra nézheti a www.mindentanulas.hu weboldalon, ahol az előadások és a kerekasztal-beszélgetések mellett színes fotók, riportfilmek között is lehet böngészni.

AZ I. BALFI NEMZETKÖZI TUDOMÁNYOS KONFERENCIA

Nagyszabású és sok szempontból fontos ünnepségsorozatra került sor 2008 május 23-25. között Balfon. Az elhurcoltak, a munkaszolgálatosok, a kitelepítettek és a megmentőik, segítőik emlékére alapkőletételre, koszorúzásra, konferenciára és kerekasztal-beszélgetésre került sor, amelynek főszervezője Dr. Szita Szabolcs egyetemi tanár, a Holokauszt Közalapítvány vezető történésze volt.

Köszöntő a balfi nemzetközi konferencián

Kedves Kutató és Konferencia Résztvevők! Szeretettel köszöntöm Önöket itt Balfon. Különös tisztelettel köszöntöm Dr. Richard Wottawa nagykövet urat, Gerhard Baumgartner Magister urat, mint a Tudományos Ülés elnökét, valamint Dr. Botos János urat, a Holocaust Közalapítvány tudományos titkárát. Engedjék meg, hogy bemutassam Professzor Dr. Szita Szabolcsot, Intézetünk egyetemi tanárát, az emlékhely és a kiállítás fő szervezőjét.

Sok szeretettel köszöntöm a NYME-FMK Szakmai Tanárképző Intézetének nevében az első balfi nemzetközi tudományos konferencia valamennyi résztvevőjét.

Megtisztelés számunkra, hogy e rangos és nemzetközi konferencia szervezésében részt vehetünk, hogy az aktív európai emlékezet szervezői lehetünk.

„Lázongva vallok törvényt és szabályt.
S most mi jön? Várom pályabéremet,
Mert befogad, s kitaszít a világ."

Villon e szavai állnak Szerb Antal Utas és a holdvilág c. regénye első lapján.

Ez a regény a magát kereső önelemző emberről szól. Mihály, a főhős hiába akar elsősorban a házassága révén konformista polgári életet élni, s hiába szökik meg ez elől az élet elől, a végén mégis ott tart, ahol az elején: bele kell törődnie abba, amibe nem akar.

Ez csupán egy mű a sok közül, melyet Szerb Antal írt, akinek itt Balfon méltó emléket szeretnénk most állítani.

Mert ... oly korban éltem én e Földön... juthat eszünkbe a költő verssora. Igen, oly kor volt az, amikor Magyarországon sorsfordító, történelmünket meghatározó események zajlottak. Itt, az ország nyugati csücskében felgyorsultak a történések, politikai és egyéni események. Találkozott itt sok náció, sokféle korosztály, üldöző és üldözött, fogoly és fogvatartó, kényszermunkát végző és kényszerből lett őrző. Voltak még erejük teljében lévők és legyengültek, kikre lecsapott a kegyetlen fogvatartó, és a végóráikat élő gyilkoló szervezet, az SS, százharminc embert brutálisan legyilkolt.

Itt sűrűsödött nyugat-magyarországi és közép-kelet európai embercsoportok színes kavalkádja, itt dühöngött a végóráit élő rezsim megbolydult méhkasa. A történelem vihara előbb átsodorta a méhkast a határokon túlra, majd elsodorta a hatalmasokat végleg. Végleg?

Azért, hogy ne legyen soha ilyen egyéni sorsot és nemzetet, emberiséget fenyegető helyzet: emlékeznünk kell. Hol így, hol másként, a lényeg, hogy a zsarnokság embertelenségeit mindenki ismerje, hogy a szabadságot, az emberi méltóságot őrizni tudja.

A leghitelesebb emlékeket az élők, a túlélők, a kutatók feltárásai adják. Mert emlékezni nem elég csupán magunkban, ezt társadalmi szinten is meg kell tenni. Nagy szerepe van ebben az iskolának, a pedagógusoknak. De nemcsak a történelmet és az irodalmat tanítóknak, hanem minden pedagógusnak. Így kerülünk mi, a tanárképzés intézeteként ebbe a most már komplex feladatrendszerbe, hogy más központi intézményekkel közösen, az általuk kidolgozott programokat megvalósítsuk. Nem titkolt szándékunk, hogy a mostani emlékünnepségnek és konferenciának folytatása lesz, hogy egy tanárképzési és továbbképzési programot dolgozunk ki. Ebben fogjuk szisztematikussá tenni a neveléstudomány és a társadalomtudományok eredményei és szempontjai szerint a tanulók, az ifjúság nevelését. Mert ez a megemlékezés valamint, meg az állandó dokumentumkiállítás is a nevelés, a személyiségformálás fontos része.

Az élők között a túlélők jelenthetik a biztos forrást, az emocionális töltést. Ahogy Szerb Antal előbb hivatkozott regényének befejező mondatában írja: „És ha az ember él, még mindig történhet valami".

Legyen ez számunkra remény, legyen mementó, legyen figyelmeztetés, hogy ne felejtsünk, hogy soha többé ne történjen ilyen, ne legyenek tömegsírok, és ne kelljen ezeket felavatni!

Emlékezzünk lokálisan, és ne felejtsünk globálisan!

Ezen gondolatok jegyében a konferenciát megnyitom. Kívánok jó tanácskozást, diszkussziót, pódiumbeszélgetést és balfi-soproni tartózkodást. Remélem, hogy a következő években is találkozunk!

Köszönöm a figyelmet.

Dr. habil Lükő István
intézetigazgató

A szervezők:
Sopron Megyei Jogú Város Önkormányzata
Holokaust Közalapítvány
Zukunft Fundation
Oktatási és Kulturális Minisztérium
Miniszterelnöki Hivatal

Az NYME részéről több oktató is részt vett a 3 napos rendezvényen, többek között Prof. Dr. Szita Szabolcs, Dr. habil Lükő István, Dr. Molnár József, Dr. Molnár László a Faipari Mérnöki Karról, és Dr. Borbély József a KTK-ról.

A kertészet a többtermelés szolgálatában.

Irta: Porpáczy Aladár.

A kertészet a gazdálkodásnak oly speciális ága, mely a többtermelés terén elsőrendű fontossággal bir. Ma már mindenki elismeri a kertészet fontosságát és belátja, hogy mindinkább a belterjes mivelést kell követnünk, mert a gabonatermesztés nagyobb jövödelmezőségére a világpiac mai állása mellett nem számithatunk.

A kertészet mindhárom ága, ugymint a gyümölcs, zöldség és virágkertészet gyakorlati értékét tekintve, igen nagy fontossággal bir. Fontos ugy közgazdasági, közegészségügyi, kulturszociális, ipari, mint kereskedelmi szempontból egyaránt. Különösen közgazdasági, ipari és kereskedelmi fontossága lép ma hatványozott mértékben előtérbe, ulatf og törni és nagyobb érvényre fogja juttatni a keresztülvitt földbirtokreform kapcsán, amennyiben ennek végrehajtásával földjeink elaprozódtak, s ezáltal keletkezett pár holdas földbirtok. Ha tisztán ez után akar megélni a gazda, mezőgazdasági termesztéssel nem tudja még a legfontossabb életszükségleteit sem fedezni, s előbb utóbb kénytelen oly intenzivebb gazdálkodási ághoz folyamodni, mellyel pár holdas földjét, nemcsak hogy jobban kitudja használni, hanem pénzét is gyorsabban forgathatja, s a tisztességes megélhetés biztositása mellett, takarékos életmóddal vagyonosodása alapját vetheti meg. Igy tehát, a végrehajtott földbirtokreform kényszeriti rá a gazdákat ismereteik minél szélesebb körben való kiterjesztésére, igy a kertészetre is

Tekintve, hogy kicsi a területünk és sokan vagyunk, egy olyan belterjes mivelést kell követnünk, mely a közönséges terméstlegalább is megkétszerezi, sok munkaerőt foglalkoztat és idősebb emberek, gyermekek, kik más munkára nem alkalmasak, alkalmazásukkal azok megélhetését is biztositjuk. Mindez legjobban megvalósitható a kertészet bármely ága felkarolásával, főleg a gyümölcs, valamint a gyógy- és iparinövények termesztésével.

Az intenziv kertészkedés fellendülésével a többtermeléssel a kertiterményekben az eddig termeltek sokszorosát érhetnök el, de ez még nem nevezhető többtermelésnek, mert csak akkor nevezhető annak, ha a terménytöbblet kárba nem vész s akár feldolgozva, akár nyersen értékesithető, ez esetben feltétlen értékes pénzt képviselnek.

Hogy többtermeléssel előállott termésfelesleg kárba ne vesszen értékesithető legyen, azért a termesztést kell egészségesebb alapokra fektetnünk illetve a kivitelt megszerveznünk. Először is a termesztést kell irányitanunk oda, hogy vidékenként megfelelő, alkalmas termények tömeg termesztésére szoritkozzunk, mert csak igy lesz olcsó a termesztés és egynemű tömeg a termény s igy válik a termény valamely vidék nevezetességévé, mint ezt Kecskemét és vidéke kajszibarack-, Makó és vidéke hagyma-, Szeged és vidéke paprika termesztése stb. ik mutatják, s ezáltal a termény a neki megfelelő alkalmas helyen termesztve, nemcsak elsőrendű, hanem a maga nemében páratlan is lesz. Ha igy vidékenként specializálódva elsőrendű és egynemű, egyöntetü u. n. tömegárút termesztünk, az értékesités lehetősége fokozódik az által, hogy a kereskedelem tömeget kap s nemcsak piacaink válnak hiressé, hanem nagyarányú berendezkedésekkel igen élénk kereskedelmi gócpontokká válnak, amiből nemcsak a termelőre, hanem az egyes községre is beláthatatlan haszon háramlik. Az ekképen kialakult piacokon azután terményeinket biztosan értékesithetjük, ami azután nem csak a hivatásos kertészeket, hanem a gazdákat is a kertitermények többtermesztésére serkentené és ha a termelő látja, hogy terménye nemcsak vevőre talál, hanem nagyobb tömeget tud biztosan eladni és egy összegbe kapja a pénzt kezébe, akkor sem a termény, sem az érte kapott pénz nem forgácsolodna szerteszét, mint ez most van, hanem azt a jólétének, gazdaságának fejlődésére fordithatná.

Egészen különleges egybeesése a dolgoknak, hogy az apáról (idősebb Porpáczy Aladár akadémikusról) és fiáról (ifjabb Porpáczy Aladár tanszékvezető egyetemi tanárról) ugyanazon lapszámban, egymás mellett jelenik meg írásunk. Ennek apropója, hogy Porpáczy akadémikusnak (akkor még a Magyaróvári Gazdasági Akadémia Kertészeti Tanszéke csemetekertjének vezetőjeként) 1928-ban az intézmény KALÁSZ című lapjában jelent meg „A kertészet a többtermelés szolgálatában" c. írása. Ezt az írást „eredeti formájában" közöljük, mint olyant, amelyik (- időszerűségét tekintve -) 80 év múltán is kiállja a szakmai kritikát.

Vincze Judit PhD
intézeti mérnök

SEK: EGYSÉGBEN A TANÁRKÉPZÉS ELMÉLETE ÉS GYAKORLATA – INTERJÚ DR. MANHERZ KÁROLLYAL

„A társadalom újabb és újabb igényeinek csak olyan tanárképzés felelhet meg, amelyben az alap- és mesterképzést jó feltételekkel, és a képző intézményekhez is kötődő továbbképzési rendszerrel egészítjük ki. Hasonlóan, mint Szombathelyen, a Savaria Egyetemi Központ keretébe egy éve integrálódott pedagógiai szolgáltatási feladatrendszer", mondta hírlevelünknek adott interjújában dr. Manherz Károly, az Oktatási és Kulturális Minisztérium felsőoktatási és tudományos szakállamtitkára.

– A következő három évben a legtöbb költségvetési támogatásban az Oktatási és Kulturális Minisztérium részesül. 2011-ben 446 milliárd forintból gazdálkodhat, az előttünk álló három éves periódusban az eddigieknél 4,6 százalékkal többel. Mire elég ez a pénz a felsőoktatás minőségének javítása, illetve a felsőoktatás és a gazdaság, valamint a munkaerőpiac kapcsolatának erősítése viszonylatában, mely feladatokat oly régóta sürgetik a szakemberek?

– A felsőoktatás költségvetési támogatása a tavalyi évi 214 milliárd forintról, idén 226, 2009-ben 232, 2010-ben pedig 241 milliárd forintra növekszik; a támogatás gyarapodását a felsőoktatási törvény garantálja. Ez a támogatás teszi lehetővé az elkövetkezendő három évben a képzési szerkezet átalakítását, a több ciklusú képzésre történő átállást, ezzel összefüggésben nyújt fedezetet a hallgatói támogatásokhoz (például ösztöndíjak, kollégiumi támogatás), továbbá a belépő PPP-beruházásokkal összefüggő szolgáltatásvásárlás tárca által vállalt támogatási részét is adja. A tervezett költségvetési támogatás a 2007-ben aláírt három éves fenntartói támogatás állandó része mellett a hallgatói létszámváltozástól is függő – évenként változó – képzési és tudományos normatívákra is fedezetet nyújt. Tehát a működés és a szolid fejlesztés feltételei adottak. A fejlesztést igazán dinamizáló forrásnak az Új Magyarország Fejlesztési Terv keretében és más kutatási, fejlesztési és innovációs forrásokból elnyerhető pályázati támogatásokat tekinthetjük. Ez nem csupán ígérvény, mert a héten mintegy 36 milliárd forint támogatást nyert hat felsőoktatási intézmény (Győr, Miskolc, Dunaújváros, Pécs, Eger, Gyöngyös) az infrastrukturális fejlesztésekhez.

– Jelentős gazdasági lehetőségek rejlenek a felsőoktatásban résztvevők számának növelésében, mondta Michael Davidson, az OECD vezető oktatási szakértője egy szakmai konferencián márciusban. Hozzátette: az elmúlt tíz évben Magyarországon ugyan nagyságrendekkel nőtt a felsőfokú végzettséget szerzők aránya, de ez még jelentősen elmarad az OECD-átlagtól. Hogyan és mikorra valósítható meg a szakértő által hangoztatott elképzelés?

– A felsőoktatásban az elmúlt évtizedben megnégyszereződött hallgatói létszám hazai viszonylatban majdnem erőn felüli teljesítése volt a felsőoktatásnak, és ezzel a fejlesztéssel Európai Uniós viszonylatban is a középmezőnyben vagyunk. A felsőoktatás kapacitása adott, a fejlesztéseknek a minőséget kell szolgálniuk. Az államilag támogatott új belépő hallgatók száma tavaly és idén is 56 ezer volt, és a jövőben is ezzel számolunk, továbbá a költségtérítéses képzésben a felvételnek a jelentkezők minősége és az intézmény kapacitása szab határt. A létszámokat kívülről nem korlátozzuk. A több ciklusú képzésre történő átállás, a rugalmas képzési szerkezet, a megváltozott szakstruktúra, a rövid ciklusú képzések mind azt segítik, hogy növekedhessen a diplomások száma. A felsőoktatásban végzettek, a diplomások számának korlátot a merítési bázis, a jelentkezők száma szab határt és a demográfiai adottságokkal nekünk is számolni kell. Az új képzési szerkezetre történő átállás 2012–2013 körül várható, így prognosztizálni is ezt követően lehet a folyamatokat, de az elkezdődött változások eredményeként számolhatunk a diplomás végzettek számának növekedésével.

– A tanulók teljesítményét semmilyen más iskolán belüli tényező nem befolyásolja úgy, mint a tanárképzés minősége, áll az Európai Bizottság egy friss jelentésében. Milyen változtatások szükségesek ehhez a hazai tanárképzésben, illetve milyen szerepet kaphat a tanárképzés jövőjében az immár a Nyugat-magyarországi Egyetemhez tartozó „szombathelyi tanárképző", az egykori Berzsenyi Dániel Főiskola?

– Egyetértünk azzal, hogy az oktatási rendszer kulcsa az óvó, a tanító, a tanár és a professzor kezében van. Ezért a tanárképzés átalakulása, a minőségi tanárképzés, amely egyrészt szól a közvetített szaktudományi és a tanári mesterség kompetenciáiról, központi feladatunk. A két ciklusú képzésben megvalósuló mester szintű tanárképzés tartalmát a közoktatással szorosan együttműködve dolgoztuk ki, a tanári mesterszakok alapítása megtörtént a képzések indításának akkreditációja folyamatban van, és még előttünk álló feladat a képzés részét alkotó féléves iskolai gyakorlat feltételeinek megteremtése a rendszer kiépítése. Ne feledjük, hogy a társadalom újabb és újabb igényeinek csak olyan tanárképzés felelhet meg, amelyben az alap- és mesterképzést jó feltételekkel, és a képző intézményekhez is kötődő továbbképzési rendszerrel egészítjük ki! Hasonlóan, mint Szombathelyen, a Savaria Egyetemi Központ keretébe egy éve integrálódott pedagógiai szolgáltatási feladatrendszer. Országosan régiónként ilyen centrumokat kell létrehozni, ahol a tanárképzés elmélete és gyakorlata egységben jelenik meg.

Kleinhappel Miklós

....MEGÁLLUNK, VISSZATEKINTÜNK

Vajon mi az, ami könnyeket csalhat egy fiatal felnőtt szemébe egy ilyen gyönyörű, eleven tavaszi napon? - Idézetek a valétáló gazdászok búcsúbeszédeiből

„A ballagás mindig szép és szomorú is egyben. Szép, mert felidézzük az emlékeket, szomorú, mert tudjuk, hogy véget értek az egyetemista évek....“

„Eljött az utolsó vizsga, az utolsó megmérettetés, és ezzel elérkezett a búcsú ideje is. Búcsú egy tartalmas, meghatározó időszaktól, egy olyan világtól, ami már sosem tér vissza.

Öt év hosszú idő. Számtalan zárthelyi és kollokvium... Öt év kemény munka, erőfeszítés, aggodalom, koránkelés, áttanult hajnalok...“

„....most itt állunk az államvizsga kapujában, de szívünk mélyén még azt kívánjuk, hogy bárcsak maradhatnánk, bárcsak ne kellene itt hagyni mindent; az egyetemet, az évfolyamot, a barátainkat. Számtalan emlékezetes pillanat köt minket ide.....“

„Barátságok, bulik, szerelmek. Fontos szavak, mondatok, képek, jelenetek, amik beleíródnak az emberbe, kitörölhetetlenül.“

„Egy nagy család részei lettünk, az óvári gazdászok családjáé. Ezt jelzi a szalag a karunkon, a gazdászgyűrű az ujjunkon, melyeknek igazi jelentését csak az értheti, aki közénk tartozik. Ez a kapocs örökké megmarad, sodorjon bennünket bárhová az élet, mi mindig óvári gazdászok maradunk.“

„Határkőhöz érkeztünk ma, ahonnan visszafordulni nem lehet. Különösen hálásak lehetünk, mert egy olyan egyetemre járhattunk, amely számos neves szakembert adott már a magyar mezőgazdaságnak. „

„...az első elletések, az első traktorozás és az első kacskaringósan kiszántott barázdák... Mind-mind emlékezetes pillanatai voltak diákéveinknek, és hozzájárultak ahhoz, hogy most alapos tudással felvértezett, büszkén Valétáló Gazdászokká váljunk.“

A hallgatók lovaskocsikon, hintókon búcsúztak Óvártól, miközben hagyományosan felkeresték a Lajta-Hanság Zrt-t.
fotó: Miholicsné Orbán Katalin

A valétálók énekelve járták be az egyetemkertet
fotó: Miholicsné Orbán Katalin

„Nekünk, gazdászoknak nem szakmánk, hanem hivatásunk van. Miénk a legszebb hivatás a világon, hiszen mi az életből, az életnek, az életért dolgozunk.

Munkát vetünk és munkát aratunk. Közben a föld, a hűséges öreg föld elvégzi a többit.“

„...Óvárra érkezve még csak különálló vaskarikák voltunk, de az egyetem és a tanáraink - mint jó kovács - erős lánccá edzettek össze minket. „

„Köszönetet mondunk szüleinknek is. A szeretetért, támogatásért, segítségért, amit nap, mint nap kaptunk tőlük, amivel a kudarcok után újra fel tudtunk állni és küzdeni tovább. „

„A szalagavatón azt mondták nekünk, hogy a szalag összeköt és figyelmeztet. Hogy összeköt minket, már akkor is éreztük. A figyelmeztetés azonban csak most, a ballagáskor tudatosult bennünk igazán. Figyelmeztet az államvizsgára, az elválásra. Búcsúznunk kell mindazoktól, akikkel együtt töltöttük az elmúlt öt évet. „

„Emlékképek villannak fel előttem: az első találkozásom az évfolyammal, a balektábor, a balekbál, az első diáknapok, az első és egyben utolsó dísztermi felmosásom és így tovább. .....kialakult egy csapat, mely csapattal együtt dolgoztunk az évek folyamán. Köszönet mindenkinek, akik húzták az évfolyam szekerét. „

„Elértünk hát a végére, ennyi volt. Most búcsúzunk az egyetemtől, a történelmi múltat idéző óvári vártól. Búcsúzunk a várostól, amely befogadja az egyetem hallgatóit. Búcsúzunk a gyakorlati oktatás színhelyeitől, az otthont adó Kollégiumtól. Mindent itt hagyunk, de szívünkben tovább él az elmúlt esztendők egyik meghatározó helyszíne, hol oly boldogok voltunk.“

Miholicsné Orbán Katalin

ELBÚCSÚZTAK A BPK VÉGZŐS HALLGATÓI SOPRONTÓL ÉS A KARTÓL

„Most búcsúzunk, és elmegyünk, a mi időnk lejárt..."- szólt a dal a Nyugat-magyarországi Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kara végzős hallgatóinak ballagásán.

2008. május 8-a búcsúzás, a visszatekintés, a számadás napja, amely egyben előretekintést is jelent a jövendő, a megvalósítandó célok felé.

Ez a várva várt nagy esemény annak az ideje, amikor a hallgatók a hagyományt őrizve búcsút vesznek iskolájuktól, egymástól, oktatóiktól, itt maradó hallgatótársaiktól, mindazoktól, akikkel együtt voltak, együtt éltek, tanultak Sopronban töltött éveik alatt.

A búcsúzás megható pillanatait élhették át végzőseink nemcsak a kari ballagásukon, hanem akkor is, amikor május 7-én a Fő téren gyertyák fényének meghitt hangulatában Dr. Fodor Tamás polgármester elbocsátotta őket a hűség városából.

Másnap délelőtt a „bolond ballagás" sem maradhatott volna ki a búcsúzásból, amelynek során a hallgatók vidám maskarákba öltözve vonultak végig a város jól ismert utcáin, a kar gyakorlóhelyein, megnevettetve kicsiket, nagyokat.

A búcsúzás két napja időt adott a végzősöknek arra, hogy visszagondoljanak mindarra, amit tanulmányaik során kaptak az egymáshoz, oktatóikhoz fűződő kapcsolataiktól, az igaz, életre szóló barátságoktól, és számos kibontakozó bizalmas, meghitt vagy remélt kapcsolattól, amik mind-mind életük része lett, és további éltükben is jelen lesznek majd.

E pár napban kérdések is megfogalmazódtak: „Felkészültünk kellőképpen az egyre önállóbbá váló életünkben elkövetkezendő, várható nehézségekre és a nem várt eseményekre? Meg tudunk felelni az előttünk álló kihívásoknak? Kaptunk elég hitet, megerősítést, szeretetet ahhoz, hogy mindenkor állni tudjuk a sarat? Tudunk helyesen és bölcsen dönteni, amikor az szükséges? Szereztünk-e elegendő tudást, ismeretet, hogy el tudjunk igazodni az útvesztőkben, hogy a bizonytalan, viszontagságos körülmények között is tájékozódni tudjunk a világban, hogy egyáltalán tovább tudjunk indulni a számunkra oly hosszas munkával és erőfeszítéssel teli úton?"

A hallgatók búcsúbeszédeiben a köszönetnyilvánítás szavai is elhangoztak, hiszen oktatóik segítsége, tudásanyaga, példamutatása, szüleik mérhetetlen szeretete, támogatása, kitartása nélkül nem járhatták volna be ezt az utat.

Mindannyiunk nevében azt kívánom végzős hallgatóinknak, hogy találják meg helyüket az életben, vigyék méltó hírét karunknak, és érezzék felelősségüket a világért, amiben élnek.

"Ember vigyázz, figyeld meg jól világod,
ez volt a múlt, emez a vad jelen:
és mindig tudd, hogy mit kell tenned érte,
hogy más legyen!"

(Radnóti Miklós)

Babai Zsófia
főiskolai adjunktus

Gyertyák és fáklyák fényénél, meghatottan búcsúztak a végzős hallgatók Sopron Fő terén

ÁTADTÁK A BPK ÚJ, MULTIFUNKCIONÁLIS TETŐTERÉT

A Benedek Elek Pedagógiai Kar 250 millió forinttal részesült az 1,1 milliárdos egyetemi HEFOP-pályázatból. Az összegből infrastrukturális fejlesztések mentek végbe, melyek lezárásaként április 17-én délután ünnepélyes keretek között, Prof. Dr. Faragó Sándor rektor jelenlétében adták át a kar újonnan beépített tetőterét. A főépület 1158 m2-es tetőterének beépítésével új, multifunkcionális, egyéni és csoportos tanulás céljára szolgáló tereket alakítottak ki, a pályázati juttatások által pedig bővülhetett a kar számítástechnikai alapinfrastruktúrája is. Hiányt pótol a tetőtér nagy közösségi tere is, ahol a hallgatók ezután már színvonalas körülmények között tölthetik el szabadidejüket.

Prof. Dr. Faragó Sándor rektor a szalag elvágásával avatta fel az új tetőteret

HÍD, MELY ÖSSZEKÖT - NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK AZ APÁCZAI KARON

Nemzetközi kapcsolatainkban jelentős szerepet játszik a Pädagogische Hochschule Wien-nel való együttműködésünk.

Prof. Dr. Elisabeth Furch és Szilágyi Magdolna
Fotó: N. M.

Ausztriában a 2007-es év jelentette a „bolognai" átszervezést, amelynek keretében -többek között- a korábbi Pädagogische Akademie szintű intézményeket (ami nálunk a tanítóképző főiskolának felelt meg) átszervezték Pädagogische Hochschule szintre, ahol immáron a három éves BA-képzés folyik, amelynek a végén a hallgatók nem kapnak tanítói jogosultságot - ellentétben a nálunk a tanítóképzésben megmaradt négyéves, tanítói jogosultsággal végződő képzéssel.

A korábbi Pädagogische Akademie-vel az 1990-es évek elejétől voltak hallgatói és oktatói cseréink. Az ujjászerveződött bécsi intézménnyel tavaly őszön dolgoztuk ki az együttműködés új kereteit. Jelenleg bilaterális szerződés keretében 2013-ig van lehetőségünk évente a hallgatói és oktatói mobilitásokra.

Elsőként az osztrák hallgatók egy nyolc fős csoportja érkezett májusban hozzánk négy napra, hogy a tanítóképzésen belül a német mint idegen nyelv szakos hallgatóink szakmai tevékenységével ismerkedjenek. A szemináriumokon való hospitáláshoz szervesen illeszkedett az általános iskolai órák megtekintése az Öveges Kálmán Gyakorló Általános Iskolában és a Szabadhegyi Közművelődési Központban. Mindkét helyen láthatták az osztrák hallgatók magyar hallgató-társaikat is tanítani. A látogatást lezáró evaluáció keretében lelkesen beszéltek a tapasztalatokról, a kreatív interakciókról, a modern infrastruktúráról.

Az osztrák hallgatók kísérője Prof. Dr. Elisabeth Furch asszony volt. A kilencvenes években nagyon sok innovatív ötlettel, tanácsokkal segített bennünket előbb az idegen nyelv szakos majd az idegen nyelv műveltség területű hallgatók képzésében. Dr. Furch asszony jelenleg oktatói tevékenysége mellett Ausztria képviselője a strassburgi Európa Tanács oktatási bizottságában. Ezen keresztül széles rálátása van az európai oktatásügyre, és közös reményeink szerint pozitív ráhatása is lehet, hogy a tanulás-tanítás folyamata egyértelműen a holisztikus világ-felfedezést segíthesse.

Szilágyi Magdolna
mb. int. tanszékvezető
Idegen Nyelvi és Irodalmi Tanszék

JÁTÉKOS TUDÁSPRÓBA A MAGYAR SZAKESTEN

Tizenegy csapat, több mint 50 lelkes hallgató vett részt az immár hagyományosan a tavasszal megrendezett magyar szakesten.

Rekordszámú résztvevő a második magyar szakesten
Fotó: N. M.

A 4-5 fős csapatok ismereteiket, tapasztalataikat és kreativitásukat felhasználva könnyedén vették az akadályokat.

A szakest vetélkedőjének eredményei a következők:

I. helyezett: Anonim GYP-sek klubja csapat; II. helyezett: Tojáséj csapat; III. helyezett: Kik vagyunk mi? csapat.

A rendezvényen külön gratuláltak a március 5-én, az Apáczai Karon megrendezett házi helyesírási verseny győzteseinek, és sor került a díjátadásra is.

„2008. április 16-án kis csapatunkkal izgatottan vártuk, hogy mikor léphetünk be végre a magyar szakest helyszínére, az Apáczai Kar 19-es nagyelőadó termébe, ahol 11 csapattal mértük össze magyar nyelv és irodalmi tudásunkat. Miután megérkeztek a tanszék oktatói és Lendvainé dr. univ. Décsy Kornélia tanárnő megnyitotta az estet, kezdetét vette a verseny. Számos játékos és érdekes feladattal kellett megbirkóznunk az est során (például: versfelismerés szavakból, idegen szavakat tartalmazó szöveg magyarra fordítása, anagrammák megfejtése stb.) Az eredményhirdetéskor nagy örömmel hallottuk, hogy első helyezettek lettünk. Élményekkel gazdagodva távoztunk mindannyian.

Köszönjük!"

Anonym GYP-sek Klubja

TÍZ ÉVES A FIATAL ÍRÓK SZÖVETSÉGE

Április 14-én, a Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Karán indult útjára az a rendezvénysorozat, melynek célja, hogy a Fiatal Írók Szövetsége (a továbbiakban FISZ) elmúlt egy évtizedére; a fontosabb történésekre, a megszerzett tapasztalatokra, eredményekre beszélgetések, konferenciák, felolvasóestek keretében reflektáljon.

A retrospektivitás egészen 1998-ig terjed. Ekkor megtörtént az, amire sokan nem számítottak, s amit nagyon sokan eleve kétkedéssel, rosszallással, néhányan kimondott rosszindulattal fogadtak: új írószervezet alakult Magyarországon. Ráadásul a FISZ alapító okiratában eleve szerepelt, hogy nemzetközi szervezetként kíván tevékenykedni. Április 18-án, Budapesten, egy tanácskozás keretében L. Simon László, a szervezet alapító elnöke újra felhívta a figyelmet arra, hogy 1998 előtt a határon túli fiatal szerzők csak tiszteletbeli tagjai lehettek a József Attila Körnek, így a FISZ ezzel a lépésével fontos hiátus betöltésére vállalkozott, eredményesen.

Az elmúlt tíz évben a szervezet megerősödött, új pozíciókat foglalt el. A legitimáció sikerrel zárult; az irodalmi (irodalompolitikai) életben mára releváns tényezővé lett a szervezet. Mindezt két könyvsorozat indításával és életben tartásával tette még nyomatékosabbá. A FISZ-könyvek sorozat kimondottan a pályakezdés aktusához köthető; elsőköteteseknek nyújt érvényesülési lehetőséget. A másik életre hívott sorozat, a Hortus Conclusus már a pályaszakaszt összegző, lezáró sorozatként működik. Szintén e szellemi műhelyből nőtte ki a magát a mára önállóan működő Szépirodalmi Figyelő, amely kritikai, szemléző, a kortárs könyvkiadás eseményeire rövid időn belül reflektáló orgánumként vívott ki magának elismerést. A szervezetnek tagja lehet minden 35 évnél fiatalabb szépíró, irodalomkritikus, irodalomtudós, egyszóval literátor, aki esztétikailag értékes művek létrehozására vállalkozik.

A győri rendezvényen ezekre a jelenségekre tekintettünk vissza. Vendégünk volt Mócsai Gergely költő, alapító tag, Pápay György, a Szépirodalmi Figyelő főszerkesztője, aki az elnökségben évekig fontos szerepet vállalt, jelen voltak ezen kívül a FISZ győri képviselői, Zsávolya Zoltán, író, költő, kritikus (nem mellékesen karunk oktatója), Szalai Zsolt költő, kritikus, valamint jómagam, költő, kritikus nemkülönben. A beszélgetést, melyet Zsávolya Zoltán értő moderálása igyekezett mederben tartani, bajos lenne hitelesen felidézni. Összegezve elmondható, hogy a FISZ mindannyiunk számára azt a sajátos, mondhatni specifikus szellemi közeget jelentette és jelenti, amely összefogja a hasonlóan (ugyanakkor, szerencsére eltérő módon) gondolkodó fiatal embereket, akik e nélkül a fórum nélkül talán sohasem találkoztak volna. A szervezet képvisel, ösztönöz, segít, támogat; olyan fórumokon is, ahol az egymagában álló literátor képtelen lenne érdekeit artikulálni. A beszélgetést felolvasás követte, Szalai Zsolt, Mócsai Gergely és Sütő Csaba András versei után a beszélgetés kötöttsége, a kérdezz-felelek didaktikája kötetlen csevejjé oldódott.

Örömteli volt látni az érdeklődést; a hallgatók mellett a főiskolán kívülről is érkeztek érdeklődők, úgy a fiatalabbak, mint az idősebbek közül. 2018-ban feltehetőleg újabb jubileumi beszélgetés következik, addig viszont, attól tartok, nagyon sok munka vár még ránk. Ezt azonban nem feszegettünk nagyon. Talán azért, mert tudjuk, hogy ennek a tíz évnek az eredményeit felmutatni szép, jó, kellemes dolog. Csak úgy ér azonban bármit is, ha ezután is sikerül ezeket az értékeket továbbiakkal gyarapítani. Szándékunkban áll.

A FISZ tagjai a győri találkozón
Fotó: N.M.

Sütő Csaba András

További információk a www.irok.hu honlapon

Mészáros Ágnes: Hagyma-dal

Zenét ásít ránk a tó parti nádas.
Táskádból előkerül a jó öreg ágyas
pálinka, és a laposüveg ürül hamar.
Így már a hagymaszag sem zavar.
Este is újra mártogathatjuk sóba a szárat,
Építhetünk hozzá vajas kenyér várat...
...legyél a várúr fehér lovon!
Leszek a hercegnőd!

Ez a stég a boldogság: pléd és piknik.
Szeress, mint a hippik:
Szabadon!
A fapadon
Ebből születik a szív a nyíllal,
És Cupidó csak kuncog az íjjal
Kezében.

2008-05-29 Szigetvár, 0:39

„NEMZETI IDENTITÁS – PÁLYAIDENTITÁS. TUDÓS MESTEREK."

Az Apáczai Csere János Kar Neveléstudományi Intézete, a VEAB Magyarságkutatási Munkabizottsága és a Magyar Pedagógiai Társaság Győr-Moson-Sopron Megyei Tagozata a dr. Karácson Imre-esték sorozat „Nemzeti identitás - Pályaidentitás. Tudós Mesterek" című beszélgető est keretében Prof. dr. Ádám György akadémikus, emeritus egyetemi tanár, a Magyar Pedagógiai Társaság elnöke, és dr. Trencsényi László, a Magyar Pedagógiai Társaság titkára volt a vendégünk. Az est házigazdája Kovátsné dr. habil Németh Mária, intézetigazgató, főiskolai tanár, munkabizottsági és társasági elnök volt.

A nagyszámú érdeklődő jelenlétében tartott esten a meghívott vendégek felelevenítették, hogy melyek voltak azok a példák, értékek, melyek későbbi életpályájukat befolyásolták, illetve mi volt az a családi örökség, amely fontos útravalót jelentett szakmai és személyes kiteljesedésükben. Dr. Ádám György meghatározó hatásként, élményként tartja számon gyermek- és ifjúkorának jelentős atmoszféráját, melyet a nagyváradi értelmiségi kör jelentett, a maga „multikulturális" hatásával, s lüktető, folyamatosan fejlődő, s megújuló kulturális életével.

Prof. dr. Ádám György megosztotta többek között azt is a jelenlevőkkel, hogy miként szánja rá magát egy meglehetősen elfoglalt tudós akadémikus arra, hogy elfogadja egy olyan pedagógiai civil szervezet elnöki tisztét, mint amilyen a Magyar Pedagógiai Társaság.

A professzor úr, akinek kutatási területe az agyműködés, a gondolkodás, a tanulás orvosi jellegzetességei - amelyek érintik a tehetség-problematikát is –, összegezte, miben áll tehetségfelfogása.

A tudós akadémikus elsősorban az alapvető tanulási folyamatok élettani hátterének feltárásában ért el kimagasló eredményeket. A Ádám György vezette munkacsoport elektro-fiziológiai módszerrel követte nyomon két agyi izgalmi góc egymásra hatását, a feltételes reflex kialakulását és kialvását. Eljárásuk megfelelő modellnek bizonyult az elemi tanulás társítási (asszociációs) formájának leírására és különböző fiziológiai, továbbá farmakológiai, pl. a tanulásra ható vegyi anyagok befolyásának elemzésére. Ma már az általuk kidolgozott feltételes kiváltott potenciál szinte rutinmodellé vált az agykutatásban.

Trencsényi László családi öröksége rendkívül gazdag a tudós, Waldapfel János és az író, Petrolay Margit gyermekeként, mely életútbeli meghatározottság a pedagógia melletti elkötelezettségét is jelentette.

Trencsényi László kifejtette, hogy mit jelent számára a Magyar Pedagógiai Társaság titkári tiszte, s milyen feladatokkal, kihívásokkal áll szemben jelen pillanatban e nagy múltú civil szerveződés.

Beszélgetésünk érdekes színfoltját jelentette annak körbejárása, hogy mit jelent, s milyen módon értelmezhető itt, a 21. század elején a tanítói, tanári hivatás megbecsültsége. Izgalmas kérdésként vetődött fel az is, hogy milyen módon függ össze a kutatás, a permanens tanulás, s a tapasztalat.

Tudományos munkásságának meghatározó színfoltját jelenti a művészetpedagógia témakörében való munkálkodás. Trencsényi László több évtizeden át szerzett gyakorlati tapasztalatokat a gyermekek iskolai és iskolán kívüli művészeti nevelésében, illetve művészeti tevékenységeik szervezésében. Művészetpedagógia, elmélet, gyakorlat című könyve nyomán a művészeti nevelésnek a tömegoktatásban (kötelező iskolázásban) kialakult történetét elemezte, vagyis miképpen töltötte be nevelési funkcióit az irodalom, a rajz (vizuális kultúra), az ének, a tánc, a dráma tanítása a mintegy két évszázados folyamatban; s nem utolsósorban milyen funkciót bízott a tantárgyakra a közoktatás.

Az est folyamán olyan kérdésköröket is körbejártunk, mint pl. a Nemzeti Alaptanterv motiválja-e a pedagógusokat a tudomány eredményeivel való lépéstartásra, ugyanakkor egyfajta közös gondolkodással latolgattuk annak esélyeit, hogy a Magyar Pedagógiai Társaság, mely alapvetően a gyakorló pedagógusokat tömörítő szervezet, képes-e nagyszámú tagságán keresztül befolyást gyakorolni az ország közoktatására, illetve hatni a pedagógusok szemléletére. Így a Magyar Pedagógiai Társaság egyik leglényegesebb feladataként jelölték meg az aktuális oktatáspolitikai kérdések megvitatását a gyakorló pedagógusokkal. Ez a párbeszéd segítheti, illetve hozzájárulhat az együttműködéshez, a közös megoldások megtalálásához.

A rendezvény meggyőződésünk szerint számos üzenettel, tanulsággal szolgált mind a leendő, és gyakorló pedagógusok, mind pedig azon tisztelt jelenlevő vendégeink számára, akik egyszerűen nyitottak olyan értékek, preferenciák befogadására és továbbgondolására; mint a tudás, élethosszig tartó tanulás, önképzés, kutatás, tehetséggondozás, s nem utolsósorban művészeti nevelés.

Dr. Gróz Andrea

Prof. dr. Ádám György
akadémikus

Az MTA rendes tagja, emeritus egyetemi tanár, a Magyar Pedagógiai Társaság elnöke. 1966-ban az ELTE Összehasonlító Élettani Tanszékének, s az ELTE-MTA Pszichofiziológiai Kutatócsoportjának megalapítója. A 80-s években heti TV-sorozata az agy és a pszichikum működéséről, akárcsak szabadegyetemi előadásai nagy népszerűségnek örvendtek fél évszázadon keresztül. Tudományos népszerűsítő könyvei több kiadásban is megjelentek. Ezek közül volt olyan (Érzékelés, tudat emlékezés...biológusszemmel), amelynek fordításait New Yorkban, Moszkvában és Berlinben is kiadtak. Díszdoktora 3 egyetemnek (Szt. Pétervár: 1975, Mexikóváros: 1984, ELTE: 2002).

dr. Trencsényi László

A Magyar Pedagógiai Társaság főtitkára, az Országos Köznevelési Tanács tagja. Az ELTE-n habilitált egyetemi docens.

Kutatási területe: az iskola és nem-iskola határán elhelyezkedő pedagógiai jelenségvilág: gyermekek és pedagógusok civil szervezetei, érdekérvényesítési mechanizmusok az iskola körül, a reformpedagógiák történeti gyökerei és mai hatása valamint gyermek- kultúra-, és művészetpedagógia.

SZENT KINGA SZABADEGYETEM - 7. ELŐADÁS

A Szabadegyetem 7. előadására 2008. április 15-én került sor a NYME Apáczai Csere János Kar Hotel Famulus Oktatószállodájának Budapest Konferenciatermében.

Dr. Veres András szombathelyi megyés püspököt és a közel 150 fős hallgatóságot Varga Józsefné dr., egyetemi docens, a NYME Apáczai Csere János Karának oktatási dékánhelyettese, a Szent Kinga Szabadegyetem egyik főszervezője köszöntötte. A hallgatóság soraiban volt Prof. dr. Faragó Sándor a NYME rektora és dr. Cseh Sándor a NYME-AK dékánja, dr. Pápai Lajos győri megyés püspök, dr. Ottófi Rudolf győri alpolgármester, dr. Kóczy T. László a Széchenyi István Egyetem Műszaki Tudományi Karának dékánja.

Dr. Veres András köszöntő szavait győri diákkori emlékeinek a felelevenítésével kezdte. A püspökatya előadása során hangsúlyozta, hogy értékek nélkül nem létezhet közösség, ezért aktuális téma Szent Kinga életének bemutatása. Az előadó ismertette Szent Kinga korának történelmi hátterét, eseményeit. A történelmi időutazás felelevenítette a tatárjárást; az európai kereszténységet fenyegető szektákat; az egyházi iskolák alapításának körülményeit; Szent Kinga életét meghatározó, irányadó lelkiségi személyiségeket, Assisi Szent Ferencet, Szent Klárát; Szent Kinga családjában élő szenteket, boldogokat, Szent Erzsébetet, Szent Margitot, Boldog Jolánt. Veres püspökatya Berno püspököt idézve elmondta, hogy a magyar önmagát pazarló nép, s hogy ez Szent Kingáról is elmondható, hiszen életét és vagyonát teljes mértékben Isten szolgálatába adta. Szent Kinga ispotályokat, templomokat, kolostorokat építettet, segítette a szegényeket, mise és egyházi ruhákat hímzett, szüzességet fogadott házasságában is.

A Püspökatya Szent Kinga máig élő hatását érzi abban, hogy Szent Kinga a lengyel bányászok védőszentje lett, és a mai napig évente egyszer elzarándokolnak sírjához, illetve a munkájuk előtt hozzá fohászkodnak, valamint Magyarországon 1945-ben megalakult a Kingások Szociális Misszionárius Társulata, továbbá 1990-ben Dr. Tóth Jenő szalézi szerzetes létrehozta a Perint-parti Kinga Lapot.

Az előadó záró gondolataiban kifejtette, hogy a szentek is hús-vér emberek, akik szintén hibáznak. Minden ember vágya a jónak, az igaznak, a szépnek a keresése, amit az élet szentsége is jelent Isten szolgálatával egybekötve. Azok, akik ennek elkötelezettei, akik a tökéletességre vágyakoznak, azokból lesznek a szentek. Szent Kinga megalkuvás nélkül törekedett az élet szentségére, és ez az, ami példaértékű kell, hogy legyen a ma emberének. Napjainkban ugyanis a kompromisszumok terén sajnos a rosszal is hajlandóak vagyunk alkut kötni. Szent Kinga „esztelen szeretete" révén képtelen volt a megalkuvásra. Az „esztelen szeretet" mutatja áldozatkészségünket, ami az igazi szeretet gyökere. Talán ez az, amit a ma embere leginkább tanulhat Szent Kingától, ugyanis Ő ezzel tudja napjainkban is Istenhez vonzani az embereket, és szeretetével közelebb hozza egymáshoz az embereket.

A színvonalas és érdekfeszítő előadást Kollár János, a Pilsudski Történelmi Társaság elnöke, a Szent Kinga Szabadegyetem másik főszervezője, köszönte meg a püspökatyának, összegezve Szent Kinga eszmeiségét, megindokolva a szabadegyetem névválasztását.

Printz-Markó Erzsébet
tanársegéd
PhD-hallható
a Szent Kinga Szabadegyetem programreferense

A SOPRONI TUDÓS TÁRSASÁG PÁLYÁZATA

Az MTA VEAB Soproni Tudós Társasága pályázatot ír ki a Sopron vonzáskörzetében alkotó, tudományos ambíciókkal rendelkező diákok ösztönzésére, a kutatói utánpótlás-nevelés támogatására.

Pályázati feltételek:
Pályázatot nyújthatnak be:

- a Sopron vonzáskörzetében élő vagy itt tanuló középiskolások szabadon választott tudományos témában
- a Sopron vonzáskörzetében élő vagy itt tanuló egyetemi hallgatók az alábbi témákban:

Orvostudomány; Erdészet; Vadgazdálkodás; Környezet és Tájvédelem;
Geodézia és Geofizika; Faipar; Kémia; Matematika és Fizika; Informatika;
Pedagógia; Történelemtudomány; Közgazdaságtudomány; Műemlék.

A pályázaton eddig máshol be nem nyújtott, olyan tudományos igényű, magyar nyelvű tanulmányokkal lehet részt venni, amelyek új tudományos eredményeket tartalmaznak.

Pályázat díjazása: a középiskolások részére 50 000 Ft.
az egyetemi hallgatók részére 100 000 Ft.

Pályázat benyújtása: 2 nyomtatott példányban és elektronikus változatban is (CD-lemez, flopi). A pályázathoz mellékelni kell a pályázó nevét, pontos címét, munkahelyét, e-mail címét. Kérünk egy nyilatkozatot is arról, hogy a pályázó elfogadja a meghirdetett feltételeket, és a díjnyertes pályamunkát a STT önálló szellemi terméknek tekintheti, és azt a szerzői jog elismerésével szabadon felhasználhatja.

Cím: MTA-VEAB Soproni Tudós Társasága, 9400 Sopron, Csatkai u. 6-8.
Beküldési határidő: 2008. október 15.
A díjak kiosztására a STT 2008. évi Tudomány Napi közgyűlésén kerül sor.

SIKERES TÁRSADALOMTUDOMÁNYI KONFERENCIA A BPK-N

„A társadalmi átalakulás történeti, kulturális beágyazottsága, ütközőpontjai a Kárpát-medencében a XXI. század elején" címmel május 22-23-án társadalomtudományi konferencia színhelye volt a kar.

A konferencia egyik szervezője (az MTA-VEAB Soproni Tudós Társaság és a Társadalomtudományi és a BPK Pszichológiai Intézete mellett) a 2008. január 1. óta működő, Prof. Dr. Kulcsár László által vezetett Társadalom- és Neveléstudományi Kutatóközpont, amely tevékenységének első sikereként könyvelheti el a rendezvényt. A kutatóközpont célkitűzései közül talán legfontosabb a közös kutatási programok támogatása, a tudományos együttműködés és a tudás-transzfer elősegítése annak érdekében, hogy az esetlegesen elszigetelt kutatási projektek regionális, nemzeti, sőt nemzetközi dimenzióba kerülhessenek. A központ emellett segítséget nyújthat a forrásszerzésben, az adminisztrációs ügyek gördülékeny lebonyolításában, a publikációs lehetőségek biztosításában, - vagyis megpróbál abban segíteni, hogy a kutatók bekapcsolódhassanak a tudományos élet vérkeringésébe. A május végén megrendezett konferencia is hasonló célt szolgált: olyan fórumot biztosított a tudományos kutatói együttműködés beindításához, melyen a fővárosi és vidéki egyetemek mellett a Kárpát-medence egyes határon túli felsőoktatási intézményei is képviseltették magukat.

A tudományos munka három plenáris üléssel kezdődött, melyek felvázolták a konferencia főbb tématerületeit. Dr. Koncz Gábor, a Magyar Kulturális Alap igazgatója a kultúra és a gazdaság összefüggéseit vizsgálta élvezetes előadásában. Őt Dr. Bíró A. Zoltán, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Műszaki és Társadalomtudományi Karának dékánja követte, előadásában a vidéki térségek oktatási intézményeinek helyzetét, szerepét, valamint a vidéki életmód átalakulásának folyamatát, lehetséges következményeit tárgyalta. A plenáris ülést Dr. Kulcsár László, a Kutatóközpont igazgatójának a multikulturalitás szociológiai és történeti dimenzióit feltáró, gondolatindító előadása zárta.

Ezt követően a konferencia résztvevői két szekcióban számoltak be kutatási tevékenységükről. Az első szekció előadásai a kisebb közösségek - mind földrajzi térségek, mind kisebbségi csoportok - helyzetének, érdekérvényesítésének, illetve a társadalombiztosítás szociális dimenzióinak kérdését járták körül. A második szekció fókusztémája a társadalmi nem (gender) történeti, szociológiai és a szociál-antropológiai kutatása, illetve a multikulturalitás szociológiai aspektusai voltak. A hazai és külföldi előadók mindkét szekcióban számos figyelemreméltó eseményről számoltak be, és erős impulzusokat adtak a jövőbeni közös tudományos együttműködéshez.

A konferencián elhangzott előadások anyaga elektronikus úton már hozzáférhető (a BPK honlapján megtekinthető), de a szervezők a tudományos munkákat kiadványban is megjelentetik, így az előadások kutatási háttere nyomtatott formában is elérhetővé válik.

Szikra Andrea
Társadalom- és Neveléstudományi Kutatóközpont, BPK

AZ „ÉN ÉS A BIBLIA" BESZÉLGETÉSSOROZAT ELSŐ VENDÉGE: PÉTER TESTVÉR

A Biblia éve alkalmából "Én és a Biblia" címmel beszélgetéssorozatot indított a NYME Benedek Elek Pedagógiai Kar.

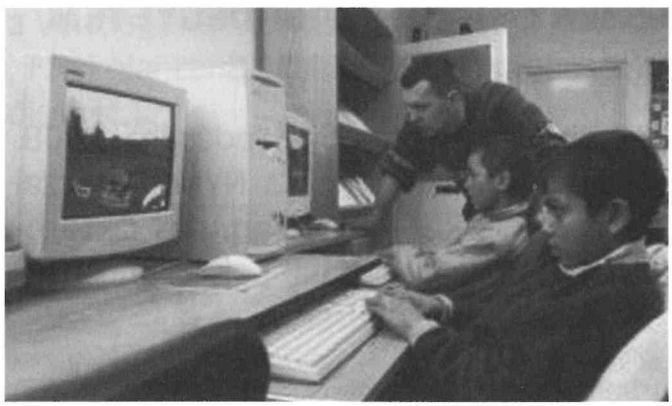

Az esztergomi cigánytelep kis lakói ismerkednek a számítógéppel.

A rendezvény első programja április 7-én zajlott, amikor hallgatói ötlet alapján, a Magyarországon missziós tevékenységet folytató spanyol származású "marista" szerzetesek látogattak el intézményünkbe, és mutatták be szegény- és cigánypasztorációs munkájukat.

A fiatal és dinamikus Péter testvér tört magyar nyelven közvetlen stílusban mutatta be a világ különböző pontjain működő Mária Iskolatestvérek működését, majd az Esztergomban elindított széleskörű, rendszerezett és átfogó gyermek-, ifjúság- és családgondozó munkájukat ismertette.

A város nyomortelepén rendezték be saját hajlékukat, valamint egyházi és pályázati támogatásokból felépítették a "Mi Házunk"-at, ahol rendszeresen foglalkoznak a súlyosan veszélyeztetett, különböző korosztályú cigány gyermekekkel és fiatalokkal.

Elsődleges céljuk az ott élők mindennapi gondjainak enyhítése, a megfelelő szocializáció segítése játékkal, tanulással és a szeretet kinyilvánításával. Eredményeiket Istenbe vetett hitüknek és szakmai felkészültségüknek tulajdonítják.

Az előadás végén az érdeklődők kérdéseire adott választ a tanító és szociálpedagógus végzettségű szerzetes testvér, befejezésül pedig szakmai látogatásra hívta meg hallgatóinkat. Mely minden bizonnyal tanulságos lesz számukra, hiszen láthattuk, hogy a „marista" szerzetesek személyisége és missziós munkája példaértékű a szociális tevékenységben.

Závoti Józsefné
főiskolai docens
BPK
Szociális - és Neveléstudományi Intézet

MARISTÁK A VILÁGBAN

Napjainkban a világ 75 országában tanítanak marista szerzetesek. Az amerikai kontinensen 21 országban 2800, Afrikában 19 országban 500, Európában 12 országban 2600, Ázsiában 15 országban 300, Óceániában 8 országban 950 marista testvér tevékenykedik.

SZERENCSE FEL! SZAKMAI KIRÁNDULÁS A BÁTAAPÁTI LEJTŐSAKNÁKNÁL

Utolsó félévünk egyik fontos témája a Mérnökgeodézia c. tárgyban a bányamérés, amely bár technikáját tekintve hasonlít a felszíni geodéziai tevékenységhez, de a munka körülményeiben sokban különbözik is tőle.

E különbségeknek a megismerésére valamint a bányászati tevékenység tanulmányozására keresve se találhattunk volna jobb helyet a Bátaapátiban létesülő radioaktív hulladék lerakóhely megközelítésére kialakított lejtősaknáknál, hogy pontosan idézzük Ágfalvi tanár urat „A kis és közepes aktivitású radioaktív hulladékok temetőjénél".

Bátaapáti néhány 100 fős település Tolna megye déli csücskében, a Mecsek északkeleti peremén, csöndes völgyek közé zárva. Az olvasóban joggal merül fel a kérdés, miért pont ez a község ad helyet ennek a jelentős beruházásnak a sok száz hasonló falucska közül.

A válasz - amit Tarsoly Péter tanszéki mérnök tartalmas beszámolójából tudtunk meg - több száz millió évre nyúlik vissza és valamikor a földtörténeti ókor szilur korszakára helyeződik, amikor is a Prevariszkuszi hegységképződés folyamán a ma Mórágyi-rögnek nevezett gránittömb kialakult. Magyarország egyik legidősebb geológiai képződménye, kőzete a gránit. Ez a mélységi magmás kőzet az ország területén meglehetősen kevés helyen fordul elő. Az egyik ilyen nagy tömegű előfordulása a Velencei-hegység felépítő kőzete, a másik pedig a Bátaapáti környékén elhelyezkedő Mórágyi-rög.

Ezzel részben választ kaptunk a kérdésünkre. De miért pont a gránit?

Egyrészt azért, mert ezek a kőzettömegek még földtörténeti léptékben mérve is nagyon öregek, mozgásuk elhanyagolható. Ezt példázza a nadapi szintezési ősjegy helyének a kiválasztása is. Másrészt azért, mert a gránit jellemző tulajdonsága, hogy vízáteresztő képessége minimális, így annak a veszélye, hogy a radioaktív hulladékot a felszín alatti vízáramlások kimossák a tervezett lerakóhelyről és ezzel a környék talaját és talajvízkészletét szennyezzék, minimális.

A telephelyen a Mecsekérc Zrt. munkatársai Hogyor Zoltán projektvezető geodéta, Vrászlai Ferenc projektvezető helyettes geodéta és Turger Zoltán geodéziai osztályvezető fogadtak bennünket, akiknek ezúton is szeretnénk megköszönni a magas színvonalú bemutatót és bányajárást.

Az előadás során megismertük a projektet, annak geodéziai és bányászati vonatkozásait. Felszíni kutatás után 2005-ben kezdődtek a föld alatti kutatások, melyeknek célja az elhelyezési térség megközelítése, további föld alatti kutatások és a végleges tárolóhely helyének a pontosítása. Kialakítottak a település melletti Nagymórágyi-völgyben az ideiglenes telephelyet és a munkavégzéshez szükséges infrastruktúrát. A tényleges vágathajtási munka 2005. február 8-án vette kezdetét a lejtősaknák megszentelésével és megkeresztelésével. A lejtősaknák Bátaapáti és Mórágy két polgármesterének feleségei után az Eszter és a Mária nevet kapták.

Föld alatti bányászati módszerrel két, egyenként megközelítőleg 1700 m hosszú, egymással párhuzamosan futó lejtősaknát alakítottak ki 21 m2 -es szabad szelvénnyel, átlagosan 100‰-es eséssel. A lejtősaknákat kb. 250m-enként keresztvágatok kapcsolják össze. A lejtős aknák teljes végig gránitban haladnak. Az aknák nagy részét fúrásos, robbantásos technikával mélyítették.

A projektet bemutató előadás után leereszkedtünk a lejtősaknába. Pár száz méter megtétele után az egyik összekötő vágatban egy rövid kis vetítés után ízelítőt kaptunk a bányamérők munkájából. A kollégák megmutatták milyen is a „térbeli hátrametszés" bányabeli körülmények között, és hogyan hajtják végre az egyes geodéziai munkákat.

Ezt követően a vállalkozóbb kedvűek - a bányászok MultiCarjára felülve - leereszkedhettek magához a vájvéghez, a kőzet jövesztéséhez. Abban a mélységben már egy kis vízbeszivárgással is találkoztunk. Sajnos magát a jövesztést nem nézhettük meg közelebbről, mivel a robbantómester és munkatársai már a következő szakasz robbantásához készülődtek. Így is sok érdekes információt és adatot hallhattunk a robbantásról és a kőzet kitermeléséről.

A felszínre visszatérve még megtekintettünk egy rövid kis animációt a radioaktív hulladékok elhelyezéséről. A kis és közepes aktivitású radioaktív hulladékokat összepréselve hordókba helyezik, majd ezeket kilencesével összefogják és betonba öntik. Ezeket a „betontömböket" helyezik el az erre a célra kialakított helyeken, majd az egyes tárolóhelyek megteltével az egész üreget kiöntik zúzott gránit és beton keverékével. Fokozatosan feltöltik és kiöntik az összes tárolót, majd pedig az oda vezető lejtős aknákat is eltömedékelik, és így a külvilágtól teljesen elzárttá teszik az egész lerakóhelyet.

A tartalmas program után jól esett a közeli Naspolya éttermében elfogyasztott ebéd és egy pohár sör. A hazafelé vezető úton mindenki kipihente a nap fáradalmait, amit a bányajárás és a vele járó sok élmény okozott.

Külön köszönet illeti Ágfalvi tanár urat, aki a mérnökgeodéziához illő pontossággal és lelkiismeretességgel szervezte meg nekünk ezt a tanulmányi kirándulást. Mindannyiunk nevében köszönjük!

Nagy Dániel, III. évfolyam

BIODÍZEL, BIOETANOL

"Bioüzemanyagok előállításának aktuális kérdései" címmel szakmai rendezvényt tartottak Mosonmagyaróváro,n az Agrártudományi Egyetem Biotechnológiai Kutató Központjában.

Hazánkban a BioMotion Információs Központ működését a NYME-MÉK Szaktanácsadó és Továbbképző Intézete kezdte meg 2007 szeptemberében Mosonmagyaróváron. Az Információs Központ működéséről és a projekthez kapcsolódó rendezvényekről Dr. Cser Jánost, a Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Kar Szaktanácsadó és Továbbképző Intézetének igazgatóját kérdeztük:

"Intézetünk több szempontból is ideális a Bio-üzemanyag Információs Központ működtetéséhez és a projekttel kapcsolatos találkozók lebonyolításához. Már korábban is foglalkoztunk a megújuló energiaforrások témakörével, részt vettünk jó néhány Európai Uniós projektben, és számos nagyszabású rendezvényt is szerveztünk. Külön előnyünk, hogy a nemzetközi konzorcium tagországaiból érkezőknek minden irányból egyformán elérhető távolságra esünk, így a projektet elindító nemzetközi találkozónak is intézményünk adott otthont 2007 szeptemberében /"Kick of meeting"/.

Azóta létrehoztunk: egy magyarországi szakértői csoportot, melybe szakértőnek a bioüzemanyag témakör különböző területein működő szakembereket, alapanyag termelőket, kutatókat, bioüzemanyag előállítókat, forgalmazókat és felhasználókat, gépjárműgyártókat kértünk fel. Az eddig összegyűjtött információnk és a szakértői adatbázis közzétételére szeretnénk létrehozni egy információs weblapot is a közeljövőben. További regionális klaszterek kialakítása van folyamatban, amelyekben az alapanyag-termelők, a bioüzemanyag előállítók, forgalmazók és a bio-üzemanyagokat felhasználó járműveket gyártó - és forgalmazó cégek kerülnek.

A bioüzemanyagok népszerűsítése érdekében információs napokat, tanulmányutakat szervezünk. A "Táblától a tankig" rendezvénysorozatunkon belül 2008. május 16-án délelőtt került sor a "Bioüzemanyagok előállításának aktuális kérdései" című rendezvényre, a rá következő héten pedig Szelestére, egy biodízel előállító üzembe szervezünk tanulmányutat.

Kiemelten fontos és rendkívüli rendezvényünk, a "BioMotion Tour" 2009 őszén indul Magyarországról.

A bioüzemanyag felhasználás különböző szintjén álló tagországokon áthaladó, bioüzemanyag meghajtású gépjárművekből álló karaván utasainak célja a megújuló üzemanyagok felhasználásának, elfogadottságának és ismertségének a növelése" - mondotta Dr. Cser János igazgató.

A szakmai rendezvény programjában az alábbi előadások hangzottak el:

"Megújuló energiaforrások kutatás-fejlesztési tevékenysége a karon." /Prof. Dr. Neményi Miklós az MTA doktora, intézetigazgató/.

"BioMotion IEE bioenergia disszeminációs projekt bemutatása" /Kalmárné Dr. Hollósi Erika egyetemi adjunktus/.

"Bioüzemanyag előállítás aktuális helyzete Magyarországon" /Bíró Tamás osztályvezető, FVM/.

"Biodízel alapanyag termesztés technológiai kérdései" /Kovács-Csomor Zsolt agrármérnök, Lajtamag Kft./.

"Bioüzemanyagok előállításának műszaki és gazdaságossági kérdései" /Dr. Farkas Pál SEED-IMEX Kft./.

Az előadások után hozzászólások, kérdések és javaslatok bővítették a bioüzemanyagok előállításának aktuális kérdéseit.

Dr. László László

FAIR PLAY AZ UTAKON

Tavaly több mint 1200-an haltak meg és több mint 29 ezren szenvedtek maradandó sérülést a közutakon Magyarországon. Riasztó számok. Mindannyian tudunk olyan példát mondani saját ismeretségi körünkből, amikor egy szabálytalanság, figyelmetlenség emberek, családok életét nyomorította meg. Ennek ellenére ahelyett, hogy meggondoltabbak lennénk, a mutatók 2007-ig folyamatosan romlottak.

Nem véletlen tehát, hogy jelentősen megszigorították a gyorshajtással, ittas vezetéssel kapcsolatos szabályokat. Az új szabályozás egyfelől szigorú, másfelől viszont megteszi azt, amit a puszta érveknek kevésbé sikerült: védi az ártatlanokat az utakon.

Májustól - ahogy azt a kormány Fair play kampánya keretében megismertük - a rendőrség az objektív felelősség elve alapján, ha nem találja a sofőrt, akkor a tulajdonost bünteti meg az elkövetett szabálysértésekért. Vége annak az időnek, amikor a rokonságra hivatkozott a gyorshajtó és így mentette a jogsiját, vagyis menekült a felelősség elől. Objektív lesz a bírság összege is: adott vétségért fix és meglehetősen borsos bírság jár. Az autópályákon a kamerás átlagsebesség kontroll ugyan még várat magára valamennyit, de ha valakit városi száguldozáson kapnak, búcsút inthet a jogsijának, és sokszor tízezer forintnak.

A Fair play kampány első két hónapja is látványos javulást hozott: 10 százalékkal kevesebb volt a baleset, kétharmadára (!) csökkent a halálos balesetek száma, a részeg sofőrök pedig majdnem fele annyi balesetet okoztak.

Ittas vezetés esetén sincs apelláta. Ha kijelez a szonda, már veszik is el a jogosítványt a helyszínen. Talán ez az egyetlen módszer, hogy ne öljenek meg másfélszáz embert évente a részeg vezetők, magukat is beleértve.

A Vivat Academia megkérdezte, mi az egyetemi polgárok véleménye a szigorításokról. A válaszok egybehangzóan támogatják a biztonságosabb közlekedést elősegítő kezdeményezéseket.

(x)

„MÁSOK VAGYUNK, MÉGIS AZONOSAK"

Fogyatékosságokat bemutató szakmai nap a BPK-n

Másság - Azonosság címmel rendezett szakmai napot a szociálpedagógus hallgatóknak április 17-én a Benedek Elek Pedagógiai Kar Szociálpedagógiai Szakkollégiuma. Az egész napos rendezvény a fogyatékosság területeit mutatta be mindenki számára átélhető módon.

„Kell még egy szó" -jelbeszéddel

A sokszínű, érdekességek tömegeivel szolgáló nap délelőttjén két nagyelőadás hangzott el. Először Dr. Szászné Horváth Katalin, a Fogyatékos Gyermekek Otthona mentálhigiénés főnővérének előadásában a fogyatékos gyermekek esélyeiről, családi kapcsolatairól hallhattak érdekes információkat a hallgatók, majd Desing for All címmel Jókai Erika tanársegéd beszélt a szombathelyi Ipari termék- és formatervező mérnökképzés másodéves hallgatóinak fogyatékosokhoz kapcsolódó aktuális projektfeladatiról. Ennek során a közönség láthatta azt a mozgáskorlátozottak számára kifejlesztett, kerekesszékesek által is használható egyszemélyes autót, melyet két egyetemi hallgató tervezett, és miután a hazai gyártók közönyösséget mutattak, Kína kezdi meg a különleges jármű gyártását és értékesítését.

Az érdekfeszítő előadásokat követően egészen délután négy óráig négy szekcióban zajlott tovább a munka úgy, hogy az érdeklődők óránként más-más fogyatékossági terület képviselőivel találkozhattak. Az első szekcióban jeltolmács segítségével tapasztalhatták meg a hallgatók milyen nehéz is a siketek világában boldogulni. Rövid mondatokat, kifejezések jelelését is elsajátították, ezt követően a Tóth Antal iskola siket növendékei Demjén Ferenc: Kell még egy szó... című számát mutogatták el zenére, jelbeszéd segítségével. Produkciójuk, mely akár egy modern táncszínházi előadásnak is beillett volna, sokak szeméből könnyeket csalt elő.

A második szekcióban a látássérültek életével, mindennapi nehézségeivel „szembesültek" a hallgatók. Elsőként a világtalan meghívott vendégek - köztük karunk hallgatója, Ligner Beáta II. éves szociálpedagógus hallgató - meséltek látásuk elveszítéséről, és az ezzel való megbékélésről. Majd mindenki átélhette milyen is a sötétben való lét, amikor a terem fokozatosan elsötétült, és ténylegesen vaksötét helyiségben kellett a résztevőknek olyan mindennapi tevékenységeket végezniük, mint például a teafőzés vagy egy vajas kenyér elkészítése.

A testi fogyatékosság témakörét a harmadik szekció dolgozta fel. Szakonyi Imre, a Mozgáskorlátozottak és Siketek Soproni Sportegyesületének elnöke és testi fogyatékos sporttársai elbeszéléseiből nyilvánvalóvá vált, hogy a legnagyobb nehézség is leküzdhető optimista életszemlélettel és kellő akarattal. Ezt erősítette a vendégként megjelenő fiatalemberek példája, akik közül egyikük katonaként, egy vonatra való sikertelen felugráskor veszítette el mindkét lábát, és a szakmai napra két műlábbal érkezett. Fogyatékosságára azonban csak balesetének beszámolójakor derült fény, enyhe bicegéséről senki nem gondolt volna arra, hogy saját lábak nélkül közlekedik.

Az utolsó szekció, mely a Próbáld ki, éld át! nevet viselte, lehetőséget adott arra, hogy a hallgatók a sérült emberek mozgását segítő eszközök - kerekesszékek, mankók- igénybevételével próbáljanak bejutni az akadálymentesített pedagógiai karra, majd ott különböző akadálypályánkon menjenek végig. A hallgatók csak ekkor érzékelhették igazán, hogy kerekesszékből egy ajtó kinyitása, vagy egy villanykapcsoló elérése is hihetetlen nagy kihívásnak tűnik.

A délután a KOMISZ Integrált Színház: Fekete Péter című előadásával zárult, melynek érdekessége az volt, hogy a táncos, énekes revüműsorban az ép színészek mellett értelmi fogyatékos színészek is színpadra léptek.

A nap végére sok élménnyel és szakmai tapasztalattal lettek gazdagabbak a szakmai rendezvény résztvevői. De ami fő, hogy a hallgatóktól még tanulmányaik ellenére is némelykor távol álló, olykor visszatetszést keltő fogyatékossággal rendelkező emberek, egy jó hangulatú, értékes napon közelebb kerültek a jövő szociális szakembereihez. A meghívottak és a résztvevők a nap során beszélgetőpartnerekké, a néha megható, néha mosolyogtató rendezvény elkövetésében, cinkostársakká váltak. Közelebb kerültek egymáshoz, másságuk mögött észrevették az azonosságot. És ez így lesz jövőre is. Mert egy ilyen emberi rendezvények folytatódnia kell!

Takács Judit
tanársegéd

KILENCVEN ÉVES LENNE "A SÉBORI ISKOLA" MÉLTÓ KÖVETŐJE, BEZZEGH LÁSZLÓ PROFESSZOR

Élete egybefonódott a magyar erdőrendezés és hozzákapcsolódó területek korszerűsítésével, a fotogrammetria, a földméréstan oktatásával, a MOM geodéziai műszercsalád kifejlesztésével.

Bezzegh László 1917. augusztus 19-én született a ma Romániához tartozó Lugoson és 1990. május 27-én utasként véletlenül halt meg közúti baleset áldozataként Zalacsányban.

Édesapja Lugoson, 1920-tól Szombathelyen, 1944-ben Sopronban gimnáziumi tanár volt. Elemi és középiskolai tanulmányait Vas megye székhelyén, Szombathelyen végezte, 1935-ben érettségizett. 1935-38-ig a soproni Erdőmérnöki Kar hallgatója, 1938-44-ig katona volt, a légierőknél Ferihegyen, majd Marosvásárhelyen, Aknaszlatinán, Pécsett és Szombathelyen szolgált. 1945 után Sopron megyében bekapcsolódott a földreform műszaki munkáinak végrehajtásába.

Fertőszéplakon és Hövejen földet osztott, melynek munkarészeit 1946-ban Sébor professzor geodéziai szigorlati tervezőként is elfogadott. 1948 márciusában kapta meg oklevelét a jelenlegi intézmény jogelődjétől, a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Erdőmérnöki Karán.

1948-1949-ig az Erdőközpont műszaki előadója. 1949-50-ig az ERTI Erdőrendezési Osztályának vezetője. Ezt megelőzően a Földművelési Minisztérium Svájcba küldte 10 hetes fotogrammetriai mérnöktovábbképző tanfolyamra.

A szakmérnöki továbbképzésen megismerte a fotogrammetria legkorszerűbb eljárásait és módszereit. Utána munkatársaival kidolgozták az üzemterv készítés új, eddig nem alkalmazott elemeit. A gyakorlatban a javasolt új technológia számos ok miatt ebben az időben még nem tudott elterjedni, de átalakította a korábbi szemléletmódot. 1951-53-ig mérnökkari őrnagyi rangban a Honvéd Térképészeti Intézet fotogrammetriai osztályának munkatársa, majd tudományos osztályvezetője. 1953. január 1-jével a Budapesti Műszaki Egyetem Hadmérnöki Karához helyezték át docensi beosztásba. 1953 novemberében leszerelt. 1953-57-ig a Magyar Optikai és Finommechanikai Kutató Laboratórium kutató mérnöke, ahol először fotogrammetriai műszer, később geodéziai műszerek tervezésén dolgozott. 1957-63-ig a MOM vezető tervezője illetve osztályvezetője, ahol ebben az időben kezdődött el korábban tervezett műszereinek gyártása. 1963. szeptember 1-jétől az Erdészeti és Faipari Egyetem Földméréstani Tanszékén docensként, 1965. szeptember 1-jétől 1979 júliusáig, nyugdíjazásáig tanszékvezető egyetemi tanárként dolgozott. 1969-től két éven át az Erdőmérnöki Kar dékánja. Nyugdíjazása után sem szakadt el az intézménytől, az Erdőrendezéstani, illetve Környezetvédelem Tanszéken kapcsolódott be a szakmérnökképzésbe, konstruktőri ambíciójával támogatta az ott folyó kutatómunkát.

1966-ban védte meg kandidátusi értekezését „Redukáló tahiméterek körívek közötti léc leolvasásával" címen. Több geodéziai szabadalma alapján kezdődött el ebben az időben műszereinek gyártása. A Sztereo MOM térkiértékelő prototípusa (demonstrációs műszere) közel két évtizedig szolgálta az erdőmérnök hallgatók fotogrammetriai oktatását. Sokat dolgozott a radiálortoszkópia elvén működő fotogrammetriai műszeren, amely életében már nem készülhetett el. A MOM geodéziai műszercsaládból nevéhez kötődik a Te-D1, a Te-C1, a Ta-D1 műszerek gyártása. 1960. március 14-én, a geodéziai műszerek fejlesztése terén kifejtett munkásságáért a Magyar Népköztársaság a Kossuth-díj II. fokozatával tűntette ki.

Az 1985. évi brüsszeli világkiállításon Te-D1 típusú teodolitjáért nagydíjat kapott.

Hazai és nemzetközi rendezvényeken több előadást tartott. Gazdag szakirodalmi munkásságából kiemelhetők egyetemi jegyzetei, tankönyvei (Földméréstan I., II., Sopron 1964, 1965; Erdészeti fotogrammetria, Sopron 1967; A fotogrammetria korszerű irányai, Bp. 1965; A fotogrammetria legújabb eljárásai és műszerei Bp., 1972.) Írásai magyar és külföldi lapokban egyaránt megtalálhatók. Tagja volt az MTA Geodéziai Főbizottságának, valamint a Fotogrammetriai és Topográfiai, Műszerügyi Albizottságának. Számos társadalmi szervezet választotta tisztségviselőjének. A Geodéziai és Kartográfiai Egyesület hosszú időn keresztül végzett munkáját Lázár Deák-emlékéremmel ismerte el.

Bezzegh László professzor (1917-1990)

A visszaemlékező írás készítőjében a Bezzegh-életút mozaikképek felelevenítése és közreadása ez év májusának utolsó napjaiban temetői tisztelgés idején fogalmazódtak meg. A fogalmazó Sébor János tanszékvezető professzor hívására 1963 szeptemberében Bezzegh Lászlóval együtt érkezett a Földméréstani Tanszékre, így oktatótársa lehetett 1975 januárjáig.

Az európai hírű tanszékvezető professzor Sébor János súlyos operáció után 1965. február 26-án meghalt. A tanszéken oktató Bezzegh László vezetésével a „sébori szellemben" igyekeztek minden időben élni, tanítani, kutatni és alkotni. Hittek abban, hogy a több mint négy évtizedes szellemiség nem csak az oktatótársak munkájában örökítődik tovább, hanem valamennyi erdőmérnök tevékenységében és magatartásában.

A tanszék új vezetője megalkuvást nem tűrő határozott egyéniség volt, az igaznak vélt ügy mellett konfliktusok vállalásával is mindig kitartott. Bezzegh professzort a szakmai közvélemény a több mint négy évtizedes „sébori iskola" méltó követőjeként, és továbbfejlesztőjeként tiszteli. Hamvait, kívánságára szűk családi körben helyezték el Keszthelyen a Festetics György út melletti temetőben.

A Bezzegh-korszakban a tanszék folyamatosan vállalt és végzett un. külső megbízási munkákat. Ezek a munkák lehetőséget biztosítottak gyakorlattal való kapcsolattartásra, az elmélet gyakorlatba történő átültetésére és a pénzszerzésre. Minden oktatónak volt önálló diszciplináris kutatási témája, amelyből néhány éven belül egyetemi doktori értekezést készített, később kandidátusi fokozatot szerzett. A kutató munkában volt

országos tárca és intézeti szintű is. Az oktatók felkérésre számos szakértői vizsgálatot, szakvéleményt, igazságügyi szakvéleményt készítettek.

A Kossuth-díjas tanszékvezető jó kapcsolatot alakított ki és tartott fenn finn felsőoktatási intézményekkel. Kutatási együttműködés keretében számos téma kidolgozásában együtt dolgozhattunk a finn kollégákkal és az 1956-ban külföldre távozott tanszéki oktatókkal.

A visszaemlékezés terjedelmi korlátai miatt nem lehet leírni mindent, ami az együtt dolgozott 12 év alatt történt, készült, megvalósult vagy örökre ötlet maradt.

A megemlékező szeretné remélni, hogy a Bezzegh-szobor előtt valahol „ Sébor társaságában" az egyetem botanikus kertjének szoborparkjában egyszer majd tisztelegnetünk.

1979 júniusában a nagy múltú tanszék vezetésével, pályázat elnyerésével, az Erdőmérnöki Kar, és az Egyetemi Tanács javaslatára a rektori vezetés Dr. Bácsatyai Lászlót, a GGKI kutatómérnökét bízta meg docensi beosztásban. 2008. március 1-jétől az aktív-nyugdíjas professzor a GEO Geodézia tanszékeinek oktatógárdáját erősíti, segíti oktatási, oktatásszervezési, kutatási feladatainak teljesítésében.

Prof. Emer. Dr. Szabó Gyula
ny. főiskolai tanár

HA DIÁKHITELED VAN, (KÖTELEZETTSÉGEK, ÚJDONSÁGOK)

- és most szűnik meg a hallgatói jogviszonyod, akkor

1. Kérdezd meg a TO-n, hogy mikor jár le a hallgatói jogviszonyod, és jelentsd be a Diákhitel Központnak.
2. Ha változik a levelezési címed, akkor jelentsd be azt is! (Pl. hazaköltözöl az albérletből, vagy a koliból.)
3. Akkor is kell törlesztened, ha még nem dolgozol!
4. Neked magadtól kell elkezdeni visszafizetni a kölcsönt, ne várj felszólításra, mert nem küldenek!
5. Törleszteni csak banki átutalással lehet.

(A törlesztési infókról minden végzős számára szórólap készült. Ha nem kaptad meg, akkor kérd a TO-n, vagy olvasd el a www.diakhitel.hu „Ügyfeleinknek" rész „tudnivalók a törlesztésről" című fejezetében.)

- és jövőre még tanulsz, akkor

6. Ha már kaptál Diákhitelt, akkor nem kell újra igényelned!
7. Minden személyes, vagy tanulmányi adataidban bekövetkezett változást azonnal jelents be a Diákhitel Központnak.
8. Ha valamin változtatni szeretnél, - pl. összeg, folyósítás gyakorisága stb. - akkor figyelj a határidőkre.
9. Szeptembertől a felvehető maximális havi hitelösszeg az államilag finanszírozott képzés esetén 40, költségtérítés esetén 50 ezer forintra emelkedik
10. Szeptembertől országosan bevezetik a költségtérítéseseknek az ún. „engedményezést". Lényege: ha igényeltél Diákhitelt, egy adatlap kitöltésével már szeptember elején lehetőséged lesz a Diákhiteledből fedezni a költségtérítést. Ezt a felsőoktatási intézmény halasztott befizetésnek ismeri el, és így rögtön be tudsz iratkozni.

Ne a szóbeszédnek, hanem a saját szemednek higgy, és olvas utána a www.diakhitel.hu-n! Meglepően jól el lehet igazodni!

CSACSIKIÁLLÍTÁS HALLGATÓI MUNKÁKBÓL A BPK-N

Kedves és bolondos játékfigurák költöztek be három napra a Benedek Elek Pedagógiai Karának tanácskozó termébe. Itt állították ki az I. évfolyamos, nappali tagozatos óvodapedagógus hallgatók által készített csacsi figurákat.

A csacsik mellett versek versek rejtőztek

Amilyen színes az alkotók egyénisége, olyannyira sokszínűek lettek az elkészült alkotások is. Hartl Éva főiskolai docens szakmai útmutatásával, „A játék pedagógiai feltételei" című tantárgy keretében ragadtak tűt, cérnát, ollót a hallgatók, és hívták életre a fantáziájukban megszületett csacsikat. A kiállításon ott csücsültek kéz a kézben a menyasszony-vőlegény csacsik, balerinák, focisták és társaik, az óvodás gyermekek legnagyobb örömére. Már a megnyitón elvarázsolták a Lewinsky Anna Gyakorló Óvodából érkezett gyermekközönséget a kedves csacsi figurák, és a mellettük található versikék.

A színvonalas alkotások három napig várták a kis látogatókat, akik nem csak megcsodálhatták, de meg is simogathatták a pihe-puha játékokat, miközben az óvónénik a csacsik mellé rejtett verseket olvasták fel nekik.

A BOR AZ ÓKORI KELETEN

A szőlő és a bor óriási szerepet töltött be az emberiség életében már az ókorban is. Nemcsak a gazdasági szférában, a mindennapi étkezésben volt nagy jelentősége, hanem hosszú időn át a fertőzött ivóvíz helyett a bor szinte az egyedüli "tiszta" italként szerepelt, sőt a múltban a gyógyászat területén is nagy mennyiségben használták.

Korabeli leírásokból tudjuk, hogy a piramisokat építő tömegek rendszeresen kaptak bort, természetesen vízzel higítva, mintegy védőital gyanánt. Pozitív élettani hatásait a tudomány is bizonyította; igaz csak mértékletes fogyasztás esetén. A szőlő nemes leve több kultúrában, vallásban kiemelkedő fontosságú volt már a történelem előtti időkben is, s legtöbb esetben isteni eredetű italként tisztelték. Mítoszok, mondák, művészeti alkotások egyik kedvelt témája a bor és a szőlő, a termékenység, újjászületés, bőség jelképeként. Egyiptomi festményeken gyakoriak a szüreti és borkészítési „pincejelenetek". Tudták, ismerték a kapálás, a metszés, a szűrés jelentőségét, az ábrázolások szerint igencsak profi módon kezelték a bort, s a szüret utáni préselést valószínűleg ők is, mint később Európában taposással végezhették. A legfejlettebb szőlőkultúra talán, az egyébként sörivó Egyiptomban alakult ki, ahol az akkor ismert valamennyi szőlőfajta termesztése meghonosodott, és elsősorban vörösbort fogyasztottak. Írásos források szerint pedig a testőröket és a papokat "szőlőből szűrt bor" illette meg. Tutanhamon sírjában talált edényekben a kutatók fehérborra utaló maradványokat is leltek, ezért elmondható, valószínűleg a fehérbort is ismerték, de tény, hogy ezt inkább csak a Kr.u. 4. század után fogyasztják rendszeresen. Fennmaradt egy nagyon szép fáraószobor, amely szépen bizonyítja az isteni eredetű ital kultuszát Egyiptomban. A 18. dinasztiából származó és Kr.e. 1479-1425 között uralkodó III. Thotmesz fáraó kezében borral teli edényeket tart és épp felajánlja azokat a korszak egyik legkedveltebb istenének, Nut-nak, az „ég és a csillagok istennőjének". A kínaiak a Kr.e. 3000 körül élt Fokhit tartották a szőlőtermesztés atyjának, ugyanezt az indiai hagyományban Prithu-Siva vagy Mon-Sotti-Wrata nevéhez kapcsolták. A perzsák Dzsemsid királyt, az egyiptomiak Oziriszt tekintették a szőlőművelés és bortermelés megteremtőjének. Az ígéret földjéhez közeledő zsidók kémeket küldtek előre, akik hatalmas fürt szőlőkkel tértek vissza, bizonyítva, valóban termékeny, gazdag területre, a megjövendölt Kánaánba érkeznek. A szőlő gondozását, telepítését a Kr.e. VIII-VI. évezredben kezdhette meg az ember, melynek eredményeképp, a vegyes ültetés, kereszteződések után, létrejött az édes termésű, lédús, zamatos kerti szőlő. Jelentős lépcsőfokként kialakult a hímnős virágú szőlő, amely lehetővé tette az azonos ivarú szőlőfajok ültetését és gyorsabb elterjedését. Különféle szőlőmagvak leletei bizonyítják a növény nagy területen való megtelepedését. A Kr.e. 2900 körül uralkodó Menes fáraó sírjában a régészek szőlőmagvakat találtak. Nagyjából ebből az időből szintén előkerültek hasonló leletek Európában is, egy Párma melletti bronzkori cölöptelepülés épületeiből. Ez azt bizonyítja, hogy függetlenül a civilizációs különbségektől, a korabeli emberek szerették és fogyasztották a szőlőt, bár az emberek tekintélyes része valószínűleg csak gyümölcsként ismerte, míg az egyiptomiak már ez idő tájt mustot és bort is készítettek belőle. Ázsiában, főleg a mai Perzsia területén már nagyon korán megismerkedtek a borkészítés titkaival, s Hammurappi idején a Kr.e. II. évezredben már törvényt kellett hozni a borhamisítók ellen, és a borkereskedelem is fellendült Mezopotámiában. A főníciai városokban a szőlő és a bor már mindennapos fogyasztási és kereskedelmi cikként szerepelt. Az egyes hódító háborúk során, a leigázott területek gazdagságát úgy bizonyították, hogy a hódítók szőlőfürtöket és bort vittek haza uralkodóiknak. Az asszíroknál ez kifejezetten durván úgy mutatkozott meg, hogy a legyőzött népeket még azzal is meggyengítették, hogy kivágatták, elpusztították az isteni italt adó szőlőskertjeiket.

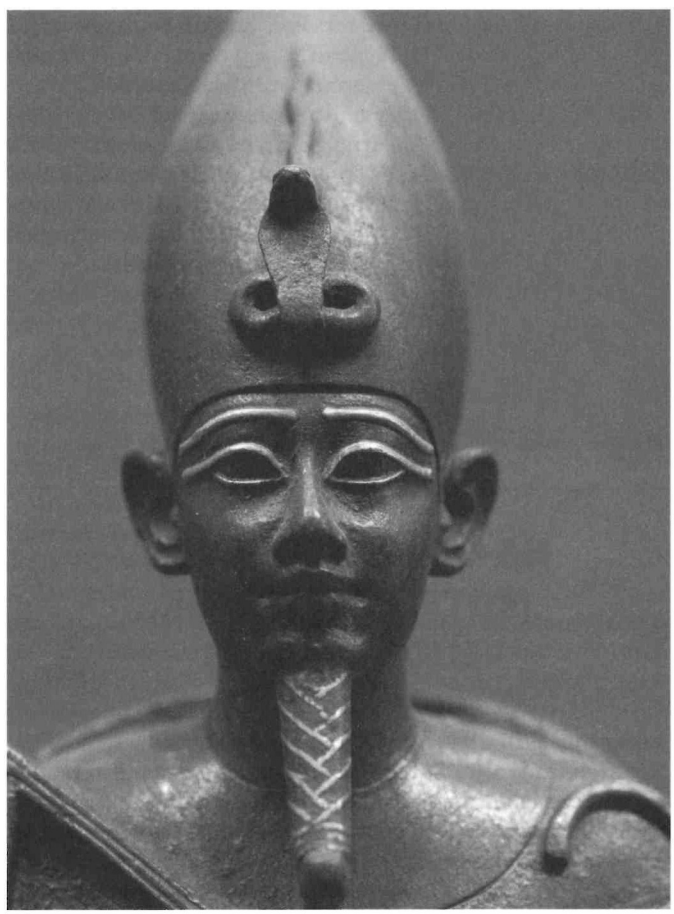

Ozirisz, a szőlőművelés megteremtője

Nagy Róbert történész-geográfus, a NYME-AK Idegenforgalmi Intézeti Tanszék oktatója

A NULLA A LEGNAGYOBB SZÁM?

Mind többen emelik ki, hogy a gyakorlatban jól alkalmazható tudást kell átadni a közgazdaságtan oktatása során. Ez az elvárás kétségtelenül jogos, bizonyos értelemben azonban egysíkúvá tehet, aminek oka Ernst Schumacher e szavaiból is kiolvasható: „A közgazdaságtant úgy tanítják, hogy egy csöppet sem tudatosítják, ... miféle szemlélet húzódik a jelenlegi közgazdasági elmélet mögött. Sok közgazda voltaképp maga sincs tudatában annak, hogy tanítása ilyen szemléletet feltételez, s ha ez a szemlélet megváltozna, szinte összes elméletét meg kellene változtatnia." (A kicsi szép 84. o.) A szemlélet szerepének érzékeltetésére mutatunk be az alábbiakban egy kevéssé ismert gondolatmenetet, nem annyira tudományos megállapítás, inkább az ez irányú érdeklődés felkeltésének céljából.

Köztudott, hogy a 'big bang'-elmélet tudományos törekvés eredménye, amely feltételezi, hogy egy minden képzeletet fölülmúlóan sűrű 'őscsöpp' mintegy 13.7 milliárd évvel ezelőtt fölrobbant. Ha az ennek nyomán létrejött világunk azóta önmozgó, vagyis önmaga alakításához nincs szüksége külső erőre, akkor a világ önmagán kívülről nem vehet föl semmit; az 'őscsöpp'-ben benne kellett legyen minden információ. Kérdés, hogy azok miért nem nyilvánultak meg egyszerre.

A válaszhoz közelebb vihet a fizika azon felismerése, hogy végső soron szubatomi méretű hullám-interferenciák keltik mindazt, amit testszerű anyagnak érzékelünk. Ebből egyesek arra következtetnek, hogy az 'őscsöppben' az információ valamiféle unikális EGY-ségként volt jelen. Volt benne végtelen sok hullám, s mindegyiknek a negatívja. E hullám-párok kölcsönös egymást-kioltása adta az EGY-séget.

Az EGY-ségből egy hullámhegy (információ) akkor nyilvánul meg, ha elkülönül az őt kioltó hullámvölgytől; ekkor mindkettő megjelenik. E gondolat igazára utal az a fizikai felismerés, hogy a megnyilvánulás során a nulla potenciálból részecskepárok, vagyis az egyik oldalon anyag-, a másikon antianyag-részecsék 'lépnek ki'. Rekombinálódva kölcsönösen kioltják egymás megnyilvánulását. Ilyen értelemben nulla tapasztalás az EGY megfelelője, mely párosával bomlik jelenségekre. E kettősségnek azonban csak a felét (fizikai értelemben csak az anyagi, a részecskék milliárdjai kitöltötte formákat) észleljük. Más szóval: ha 'egy'-et mondunk, akkor valamely páros jelenséget veszünk féloldalúan számba.

A fél-észlelés nemcsak az antianyag-világra értendő. Előfordulhat általunk érzékelhető dimenziókban, mindenekelőtt tudati észlelések - következésképp számbavételek - kapcsán. Erre tipikus példa az, amikor az életszínvonal növekedése az életminőség romlásával jár, de csak az előbbi kap figyelmet, az utóbbi nem.

Mindebből általános érvényű megfogalmazásként az adódik, hogy minél kisebb számban fordul elő valamely jelenség, annál kevésbé bomlott meg abban a vonatkozásban az EGY. A kevesebb hiány - vagyis: a nagyobb érték - a kisebb (csoport) létszámhoz tartozik. Tehát azért írhatott Ernst Schumacher A kicsi szép címmel könyvet, mert a kicsi a nagynál közelebb van a nullához, a bomlás nélküli EGY-séghez. E felfogás szerint például minél kevesebb van valamely termékből, az a termék annál értékesebb. Jó példa erre, hogy a gyémánt - Dél-Afrikában igen gyakran előforduló ásvány - azért drága, mert abból a bányatulajdonos csak igen keveset kínál eladásra, nagy részét visszatartja. Végső soron beigazolódik az, amit a határhaszon-elmélet tanít.

Minél több van valamely termékből, az annál értéktelenebb. Minél hatalmasabb egy monokultúra, vagyis minél nagyobb valamely dolog egyedsűrűsége egy adott körzetben, ott annál gyöngébb a természet egyensúlya. Minél több gépkocsi és repülőgép járja a világot, annál nagyobb a globális környezetpusztítás. Vajon igaz ez az emberiségre is? Minél nagyobb a lélekszáma - ha úgy tetszik: minél nagyobb az egyedsűrűsége -, annál valószínűbb a Malthus-közeli elméletek beigazolódása?

Lehet, hogy a rendszer annál előbb hullik szét, kerül a káosz állapotába, minél inkább a mennyiség jellemzi? Az lenne tehát a nagy kérdés, hogy a mennyiséget preferálók szemlélete átvált-e - és ha igen: mikor - mennyiséget visszaszorító minőség-preferálásba? Igazat kell adni a Római Klub tudósainak, akik egy emberöltővel ezelőtt a Zero Economic Growth és a Zero Population Growth elveit megfogalmazták? Lehet, hogy minél többet teszünk a mennyiség növekedése érdekében, annál közelebb visszük magunkat a káoszhoz? Vajon milyen szemlélettel tanácsos képezni közgazdászokat, hogy jó gyakorlati érzékük legyen?

Dr. Máté János egyetemi docens

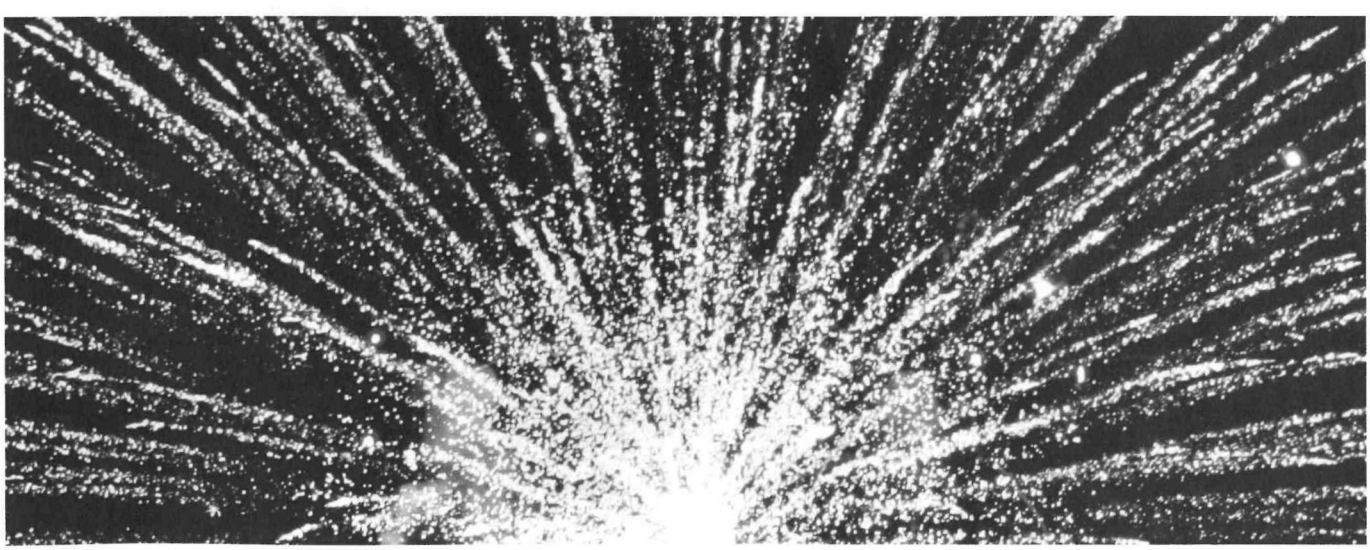

IN MEMORIAM BACSÓ ANDRÁS

„Volt száz termékeny szívverésem
S nem faragott versek és képek"
(Ady Endre: Mert másokért csatáztam)

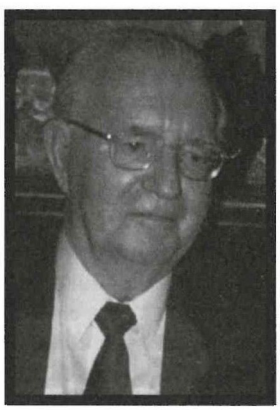

Dr. Bacsó András (1933-2008)

Elbúcsúztunk Bacsó Andrástól, az embertől, a munkatárstól, az egyetemi vezetőtől. A tanár úr életében képes volt mindvégig táplálni a nagy titkot: az emberi derűt. A derűt, amely átsegíti a halandó embert a hétköznapi nehézségeken, összetartja és erősíti a biztos családi köteléket, elmélyíti a barátságot, kiegyensúlyozottá teszi a munkahelyi közösségek közti kapcsolatokat.

Dr. Bacsó András 1933. október 24-én született az Miskolc közeli Inánccs községben. Édesapja közéleti ember volt, édesanyja gondoskodott a családról és szeretetben ellátta a négy gyermeket. Mint a család legfiatalabb gyermekét a pesti borászati technikumba íratták, majd végzett borászként vette fel az ELTE Bölcsészettudományi Kar történelem-földrajz tanárszakát, és ott kapta meg diplomáját 1958-ban. A szakmai életkezdéssel járó gyakorlati éveket Oroszlányban töltötte el, majd 1961-ben került egyetemi oktató státuszba Mosonmagyaróvárra a híres óvári akadémiára. 1971-ben készítette el egyetemi doktori diszszertációját. A karon végzett odaadó munka elismeréseként megbízták az oktatási-nevelési dékánhelyettes teendőinek ellátásával. A megtisztelő felkérést 1976-82 között lelkiismeretesen ellátta. Az ideológiai tanszék vezetésével 1983-ban bízták meg, ebből a beosztásból vonult nyugdíjba 1993-ban. A nyolcvanas évek közepétől kezdődő és a hazai felsőoktatást is érintő társadalmi változások kari adaptációját kellő megalapozottsággal vezényelte le. Ebben az időszakban dolgozták ki a tanszék megújult tantárgyi struktúráját, amely a mai napig is meghatározó érvényű, és változtatták meg a tanszék megnevezését Társadalomtudományi Tanszékre. Több könyvnek volt társszerzője, két egyetemi jegyzetet írt, több egyetemi segédkönyvet szerkesztett, és több mint egy tucat tudományos előadást tartott. A hallgatók külföldi gyakorlatát számos esetben megszervezte és vezette.

A magánéletében is kiegyensúlyozottan élt. 1961 nyarán kötött házasságot, egy lánygyermekük született és kettő unokája. Szabadidejét családja körében töltötte el, szívesen barkácsolt, olvasott és foglalkozott a már felnőtt unokákkal, adott lehetőségéhez mérten egyengette az unokák útját. Élete, jelenléte egyet jelentett a családi összetartozással, biztonsággal.

Tiszteletreméltóan korrekt, precíz viselkedését, humanista életfelfogását, pontos munkavégzését nagyon sok ember, munkatárs elismerte és támogatta. Az egyetemen oktatott ideológiai tantárgy eszmeiségéhez életében - halálában mindvégig elvhű maradt. Hitében senki és semmi sem volt képes megingatni. Az erőt a mindennapok feladatainak elvégzéséhez a biztos családi háttérből merítette, amely szünet nélkül biztosította a nyugodt, kiegyensúlyozott emberi létet.

Az élet véges, de a szeretet továbbél - nyugodjék békében!

Dr. habil. Szabó István

IN MEMORIAM DR. NAGY GYÖRGY

2008. május 14-én, életének 83. évében elhunyt Dr. Nagy György, a Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Kar nyugalmazott egyetemi tanára.

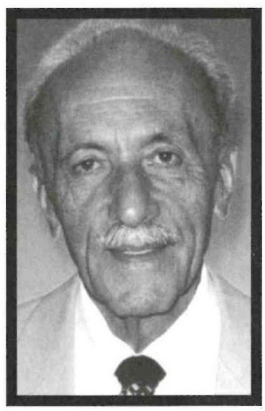

Dr. Nagy György (1926-2008)

Dr. Nagy György okleveles kertészmérnök, a mezőgazdasági tudományok doktora, egyetemi tanár 1961-től 1991-ig vezette a mosonmagyaróvári kar Kertészeti Tanszékét.

Az oktatómunka fejlesztésére kidolgozta a Kertészeti Termelés című tantárgy oktatásának az agrármérnök képzésben alkalmazott módszerét.

Mint a zöldségtermesztés, a gyümölcstermesztés és a szőlőtermesztés oktatója, két alkalommal társszerzője volt a „Kertészeti termelés" című egyetemi jegyzetnek, illetve részese volt a „Kertészeti vetőmagtermesztés" című kari jegyzet megírásának.

Mint a kertészeti termelés minden ágazatát képviselő tanszék vezetője, jelentős szaktanácsadással segítette a Kisalföldön a kertészeti termelés fejlesztését. E tájkutatási munka keretében feldolgozta Győr-Sopron megye gyümölcstermesztésének múltját, és részletesen értékelte a fejlesztés lehetőségeit. A munka összefoglalásaként készítette el egyetemi doktori értekezését.

1981-ben tanszéke hozta létre az első hazai kultúráfonya génbankot.

Tudományos munkásságának speciális területe volt a gyümölcsfaiskola szemzések eredési százalékának alakulását befolyásoló tényezők vizsgálata.

1968-ban kezdte meg a csillagtök (patiszon) honosítási vizsgálatait, amit kiterjesztett más különleges tökfélékre is. Irányításával megkezdték valamennyi honosításba vont változat magtermesztését.

Az általa honosított valamennyi különleges tökféle növénytani, termesztési és fajtaelőállítási vizsgálati eredményeit akadémiai doktori értekezésében összegezte.

Oktató, kutató és -kertészeti termelést - fejlesztő munkája mellett aktívan részt vett a társadalmi és tudományos közéletben, egyrészt a Mosonmagyaróvári Városvédő Egyesület alapító elnökeként, másrészt a Magyar Agrártudományi Egyesület Győr-Sopron Megyei Kertészeti Szakosztálya elnökeként, illetve a Veszprémi Akadémiai Bizottság Agrártudományi Szakbizottsága titkáraként. Tagja volt a Magyar Tudományos Akadémia Agrártudományok Osztálya Kertészeti Bizottságának, valamint a Nemzetközi Kertészeti Tudományos Társaságnak. 1998-ban Mosonmagyaróvár város Pro Urbe díjban részesítette.

Életpályája, oktatói magatartása, tevékenysége példaértékű számunkra, személyében egy sokoldalúan képzett, művelt, egész életében kitartóan munkálkodó kollégát veszített el a mosonmagyaróvári Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Kar, a magyar agrár-felsőoktatás és Mosonmagyaróvár város is.

Miholicsné Orbán Katalin

CSACSIK A BPK-N

Írásunk a 21. oldalon

Diákhitel
Lépéselőnyben

DIÁK HITEL
www.diakhitel.hu
06-40-24-00-24

Tavaszi határidő: május 15!

Legyél, aki lenni akarsz!

Az akció 2008. április 2-től visszavonásig érvényes új Internet Szabadon előfizetés esetén. A modem/adatkártya ára 1 Ft. További információk, lefedettségi térkép és feltételek: Részvételi feltételek, www.vodafone.hu/internet